

בעזרת השם יתברך

ספר
תפארת יעקב
על שחיטה וטריפות

חודש מנחם אב שנת תשמ"ה לפ"ק

ברוקלין נוא יארק

תפארת יעקב

על שלחן ערוך יורה דעה הל' שחיטה ומריפות

מאת כבוד מו"ר הגאון האמיתי צדיק תמים כו' ס"י כקשית מוהר"ר יעקב וצ"ל
געזונדהיים אבדק"ק ווארשא בהרב מו"ה יצחק ז"ל.

נדע ומפורסם בקצוי החבל בהיבוריו הנהמדים הרבים בכמות ובאיכות

הל"א הבה

- (א) ספר תפארת יעקב על שיע' השני משפטו ספר ראשון עד ס"י ע"ד (נשנס נשנס הל"ב לפ"ק).
- (ב) ס"י ת"י על שיע' תרי"ג ספר שני עד ס"י פ"ט (נשנס חרפז לפ"ק).
- (ג) ס"י ת"י על מס' גיטין עד גמירא (נשנס תרי"ח לפ"ק).
- (ד) ס"י ת"י על שלשה פרקים הראשונים ממס' חולין (נשנס חרפז לפ"ק).
- (ה) ס"י ת"י על מס' חולין כ"ב ד"י עד גמירא (נשנס סמ"ד לפ"ק).
- (ו) ס"י ת"י על שיע' אה"ע הל' קידושין וגיטין (נשנס חרפז לפ"ק).

בצירוף ספר זה הם **שבעה קני מגורה**
יאירו פני קדשו ביישיבה של מעלה, אמן:

הוצאתנו לאור עולם בעזר ה' ובשועתו לעלוי נשמת אבי מורי הרב המופלג בתורה זיראה ירא וחרוז
לדבר ד' ושקד על התורה כשי"מ מו"ה מישה יהודיא לייב ז"ל (נפטר כ"ו טבת בשנת
עת"ר לפ"ק) ולצ"ב אמי מוה"ר האדיקת מרת צירל ע"ה (נפטרה ו"ח שבט תר"ל לפ"ק).

נחום ראזענפעלד.

בילגורייא

בדפוס נמוע קראנענבערג

שנת תרפ"ו לפ"ק

ירושלים

תשל"א

דבריו תמוהין בזה כיון דס"ל לעיל יבסה דס שחיטה הראשונה אי"כ מה בכך דכאן אי"ל לכרך מ"מ הא"ך שביק הכסוי שהיא גמור שחיטה חתי' וישחוט מקודם הבהמה שאין לה שייכות לכסוי. גם הפרי"ח הגי' בזה. ומ"מ נראה עיקר כהש"ך בזה כיון דבלא"ה שדמי נרנא לעיל (ס"ק ד') אפי' כמולך וסח ע"ס:

סימן כ. מקום השחיטה בצואר. ובו ד' סעיפים:

סעיף א. (ה) מקום השחיטה בצואר בקנה לצד הראש משפוי כובע ולבטחה
והוא קודם שיתחיל הכובע לשפוע ולעלות (ב) והיינו שיר בחיטי' והוא שבסוף הקנה למעלה יש כתרך טבעת הגדולה כמו שני גזרנים כגוף שחוסה (פ"י) מרנוס גדל און הסמוס דכאון כלומר הקנה (שלאון) ונקראים חיטי' (ג) ואם שחט כתרך החיטין ושיר מהם כל שהוא למעלה בשדה שהרי שחט משפוי כובע ולבטחה ואם לא שיר מהם כלום אלא שחט למעלה מהם הרי זו מוגרמת (פ"י) הגרמה הכרעת הכסין חוץ למקום שחיטה לנד הראש או לנד הגוף) ובפולח (ולכתחילה ישחוט למטה מטבעת הגדולה. (מרדכי פ' א"ט ומהרי"ם הל' שחיטה) ושערו למטה עד ראש כנף האונה בשנופחין אותה ועולה למעלה עד מקום שמגיע ראשה בקנה או הוא המקום בעצמו שהיתה נוגעת בשחיתתה ח"י הבהמה והיתה רועה בדרכה בשתמשוך צוארה לרעות (ד) בלי שתאנוס עצמה למשוך צוארה ביותר (וכסף למטה בקנה כמו בנשט) (רי"י בשם הרא"ש):

(ה) מקום השחיטה בצואר. הנה דעה רשי' לפי פירושם בהא דאמרי רב ושמואל בשאר טבעות לא ייטבו ובשאר טבעות לא הוי מקום שחיטה רק בין טבעת לטבעת אי"כ גם עכשיו יש מקום לפסול כשחט באמלע' לואר טבעת טלמה. אף כי לכאורה נראה מלשון רשי' שם ע"כ דמדינא אין לנו דליה הלכתא רק כרחב"א. וכי' מדברי החיפסיה שם שכתבו דלכך לא נהגו עכשיו דאין הלכה כך דפירש' בקונטרס. והיינו דכדברי רשי' ע"כ שם שכתב דאין מושג' להחליף הלכה. אך היא תמוה בלחמ דמה ענין זה לכך דרחב"א דמה בכך דסובר מוגרמת כשרה ולמעלה הוי מקום שחיטה מ"מ מודה דבשאר הטבעות לא הוי מקום שחיטה הואיל ואין מקיפין כל הקנה וראיתי בדברי' שכתב דלרחב"א כיון דמשיפוי כובע ולמטה כשר אף שאינו מקיף ה"ה בשאר טבעות ודבריו תמוהין דמה ענין זה לזה הא עיקר הטעם שהקרום שחט הטבעת מיקרי קנה ולא הטבעת שעל הקרום [ובלחמ ליע לפירש"י למה לא יוכשר בשאר טבעות כשחט רוב דהא ממילא גם הקרום שחתיו נחט רוב. ול"ל דמ"מ כשהוא מתחיל לשחוט וכבר שחט מקלת הקרום מתחילה הוא חוזר לשחוט הטבעת בעלמה והוי הגרמה כיון שחט ביניהם שלא בנוקם שחיטה ולי"ע] אי"כ בהך דלמעלה מטבעת הגדולה לא שייך זה כלל דודאי מיקרי קנה. ובאמת מדברי רשי' הנ"ל פשיטא דלא מוכח מידי וכוונת רשי' בפשיטות דקאי על מה שכתב דהך ב' פירושים אינם נכונים רק פירושו הראשון ועל זה כתב דאין חילוף הלכה בזה שהוא מדה ב' הפירושים כי אפי' יהא הפ"י כדכריהם לפי האמת אינו עריפה דהלכה כרחב"א. אבל לפירש"י בעלמו יש כ"מ לדינא לתומרא להיש לשחיטה בעטות בעלמן רק קולא לא יבוא מפירש"י אף שהוא כוונת אותן הפירושים ולפירש"י אין לחוש להם. מ"מ אפי' לפי פירושם לא ה"י מקום תומרא בזה כיון דלהלכה קיימיל כרחב"א. וכן מצוה להדיא בחי' רשב"א שהבין כך כונת רשי' שכתב

משום דכל שנטפל לברה"מ אסור לעשות מקודם שום דבר שהיא מעבב ברהמי' שהרי כשיאכל ויכרך לא יוכל לכרך ברה"מ בזמן זה לכך אסור אבל כאן השחיטה אינה גורם עיכוב הכסוי שהרי יכול לשחוט ולכסות כאחת אי"כ אף שאינו מוכסה ויותר שהרי שהי' בעלמא הוא ובודאי מותר לשהות ר"ל: אפי' אסור לכרך שהרי יכול לכרך בתוך שהי' רק לעשות דבר שבטעם עשיית דבר זה אינו יכול לכרך בדרכה שכבר נטפל לה או אסור הלכך כאן שפיר יכול לשחוט קודם הכסוי ואח"כ אינו [מכרך] רק בדרכה אחת על שתיים וזה ברור לפיג"ד כפי' סוגיה הש"ס ומיושב הכל על נכון:

והשתא ממילא מוכח להדיא להיפוך דהא חזין לרי"י דהוי שחי' מולות בלחמ מ"מ יכול לשחוט קודם הכסוי ודוקא בשחט במקום אחד מוכסה קודם שלא יערב הדם אבל בלא"ה יכול לשחוט ולכסות שניהם בדרכה אחת כ"ש לרבנן דס"ל דלא הוי רק מלוא אחת אי"כ נהי דכסה מוכרך על שחיטה [שני'] מ"מ לא עדיף משחי' מולות לרי"י דמ"מ יכול לשחוט קודם הכסוי וזהו ג"כ כונת הרי"ף שהוכיח הך דרי' לכוונתו כמו דלרי"י יכול לשחוט קודם ולכסות שניהם בדרכה אחת אף שהם שחי' מולות ה"ה לרבנן כשה' דאף דהם שחי' מולות ולרי"ך לכרך שנית מ"מ שחט קודם שמוכסה כמו לרי"י ומ"מ בהא מדינא דלרבנן אינו מכרך על כסוי שני' אפי' כיסה קודם דאף דלרי"י מכרך היינו מושם דהוי [שחי'] מולות והא"ך לא יכרך על השני' כיון שכבר גמר הראשונה וזו חדשה היא משא"כ לחכמים דמולות אחת היא אפי' כבר כיסה אינו מכרך רק אחת רק בזה ענ"ך לכסות הראשונה קודם ליע כמו שביארנו:

סעיף ז. (ה) ה"ן לפני הרבה לשחוט ובירך
על השחיטה ואח"כ הביאו לו עור אם בשמביאין לו האחרונות יש עדיין לפניו מאותם שהיו לפניו כשבירך א"צ לחזור ולכרך ואם לאו צריך לכרך ולכתחילה טוב ליהדר להיות דעתו בשעת ברכה ע"כ כ"ז מה שיביאו לו:

(ה) ה"ן לפני הרבה. ככ"י תמה על הטור דמדברי הרא"ש מוכח כהסמ"ג שהרי כתב ולאחר שנשחט הביאו לו עוד לשחוט מודה בבירור דאם קודם שנשחט הביאו לו אפי' אחר שבירך אין לרי"ך לחזור ולכרך. ובאמת נלפע"ד ברור דבזה מודה הטור כיון שעדיין לא ה"י שום מועלת בדרכה הראשונה והוא מוכרח לשחוט אז כל מה שמביאים לו שחט בדרכה הקודמת אבל כשכבר שחט וה"י מועלת בדרכה כמה שחט אף שעדיין לא גמר כל אותן שה"י לפניו מ"מ כיון שבידו להפסיק שלא לשחוט עוד ולכרך שנית הוי שפיר גמר ואין מושג' מה שהביאו לו משא"כ בעוף אחד לא הוי גמר שהרי לא התחיל לשחוט ומוכרח הוא לשחוט. ולפי' מה שכתב הש"ך (ס"ק י') וה"ה וכו' כ"ש היא דבזה גם הטור מודה ככ"ל:

סעיף ח. ה"י שוחט ח"י או עוף ודעתו לשחוט
עור (ו) ושכח וביסה ובירך בשחזור לשחוט א"צ לחזור ולכרך על השחיטה שאין הבסוי הפסק: הג"ה. וכן הדין אם שחט ח"י ורולה לשחוט בהמה מוכסה דס חתי' וישחוט הבהמה בלא ברכה (כל בו):

(ו) ושכח וביסה ובירך. נראה דרבותא קמ"ל ושכח דס"ד כיון ששכח שיש לו עוד לשחוט הוי הפסק ולרי"ך לכרך שנית דה"ה כתב הט"ו באמת דלרי"ך לכרך שנית על הכסוי קמ"ל דעל השחיטה אי"ל לכרך כיון שבטעם שחט ה"י דעתו לשחט הרבה. אבל בלא"ה נראה פשוט דאפי' לכתחילה מותר לכסות קודם. וכן מוכח בש"ס [וכתב ושכח דקמ"ל כנ"ל] ודוק:

ומ"ש הרב מוכסה דס חתי' ע"י ש"ך (ס"ק י"ג) ובאמת יוד 10

לסמוך בזה על הבי' לסקל כיון שכל הפוסקים חולקין ומ"מ בלא"ה האחרונים התמירו עוד שכל ששחט בחוץ הטבעת יש להטריף דיעבד [רק בחי'מ] ועי' חב"ט. איכ לפי' בחוץ החיטין ודאי טרפה. וע"ש שכתב שרי"ד מהרי"ו. והרב שהעסיק לכתחילה ה"ו לו גירסא אחרת ע"ש:

(ד) **בלי** שהאגוס עצמה. עי' ט"ז (ס"ק ג') ודבריו לריבין ביאור ועי' פרי"מ מזה שדחק בזה והמזה הוא לפרש דברי הט"ז כך דודאי ה"ו מובאר. אמנם בחמת דבריו פשוטין כי רש"י פ"י דרך בלבד שהאגוס קאי על אגוס ארס בלבד והיינו דבאגוס עלמא מספק לן אחי"ב. והחוס' לא יחא להו בזה דפשיטא כיון דקאמר מעיקרא שיטור כשהוא רועה בלא כולל ויחר משיטור זה אכור. לזה פירשו החוס' דמעיקרא הוא כולל כולל דכל באגוס אכור כיון שהוא יוחר משיטור רועה [איכ לא הוי השיטור עד כנף הריאה כיון שמשך בכח הקנה ומה שהיא כשהוא רועה למטה נוכח משך הוא עד שהיא עכשיו למעלה לכך אמרו] רק האיבעי' הוא שיטור רועה גופא מה הוא אם רועה סהם או רועה נטילת הירק שאז מייסכה לוארה טפי ואיכ גם בשחיטה הוי שיטור [המשיכה] כמו שיטור רועה בנטילת ירק ובמשיכה זו יכול לשחוט עד כפי ריאה ולא מיקרי אגוס כיון שך דרבה למשך בנטילת הירק:

ולפ"ז יחא מזה שלא הזכיר הטור חילוק בין ארס לעלמא ולפירש"י בארס הוי ודאי נבלה ובצלמא הוי ספק נבלה. ולפי' החוס' אין חילוק כלל וכיון שזכר הטור אגוס ע"י עלמא וכתב רועה בפשיטא לא לא נטילת ירק איכ מובאר האיבעי' שבש"ס דלפי' בזה אכור אכל באגוס ארס או עלמא אין חילוק כלל. ומהו קושיא הבי"ט שיהי' לו להטור להזכיר אגוס הוי מ"מ כיון דבש"ס יש חילוק בזה. והוא מירץ מ"מ דכ"ש הוא מאגוס עלמא. ולזה כתב הט"ז לדבריו בלא"ה יחא דבזכר כפי' החוס' דאין חילוק כלל ואדרבא לתירוץ הבי"ט יש לתמוה דמ"מ יש חילוק דבזה ספק בזה ודאי. ולמירון הט"ז יחא דאין חילוק כלל ושיטור דברי הט"ז בסופו כך דבזה מחורץ למה לא הביא הטור פ"י. כך דאגוס ארס והיינו לפי שאין חילוק בין אגוס ארס לאגוס עלמא לפי' הט"ז. או כך שאין הוא ט"ס לגמרי והטובה דבזה מחורץ למה לא הביא הטור חילוק והיינו דבזה ספק בזה ודאי ולפי' דברי הט"ז מחורץ ועכ"פ ברור דכונן הט"ז כך בלי ספק:

אמנם בין לפירש"י בין לפי' החוס' יש לי דקדוק בזה שאמר וביבד שלא חתום דלפי' דבריהם הכינה שימושך לוארה באגוס מותר משיטור רועה לרש"י באגוס ארס ולחוס' בכל אגוס ומה לו להזכיר זה ומאחר שהזכיר שיטור העטפה כרועה איכ בודאי איננו יוחר משיטור זה. וה"ו נראה לי לכתוב לפרש בפשיטא דרך ובלבד קאי על מה שאמר שיטור כרועה ועל זה אמר דהיינו דוקא כשהפשוט לוארה כשיטור זה מפלגה אבל אם לא פשטה לוארה כשיטור זה אין לאגוס אוחה עד שהפשוט כמות שהיא רועה ומיבעי' לן לפירש"י אגוס מפלגה יוחר [משיטור הגיל] והחוס' לא (הניחו) [יחא] להו כך וקושיא הגיל כיון שהיא יוחר מרועה ופירשו הם כגיל ולפי' יחא דהן דהן לפשוט לוארה ע"י ארס אפי' כשיטור רועה אבל לפי' הוי להו להפוסקים להזכיר דין זה וז"ל:

והנה דברי הרמב"ם ז"ל בודאי מותרין לכתוב לכל הפירושים שא"ט מפרש כפירש"י למה פסק בחדושיהו ספק הא ע"י ארס הוי ודאי ואם כפי' החוס' הגיל לפי' הבנת הט"ז איכ הוי בחדושיהו ודאי נבלה והא"ך פסק ספק ולפני' לישב דבריו והוא בשיט לב לישב פירש"י וקושיא החוס' הגיל דהא"ך מוספקא לי' באגוס כיון שהוא יוחר משיטור רועה. לכן נלפע"ד כך דודאי קשוא לי' לרש"י ורמב"ם קושיא הגיל דהה"ך קאמר ובלבד שלא מ"מ ארס הפ"י להמשך עד שיטור רועה בודאי כשר ואם יוחר בודאי טרפה לזה מפרש רש"י דהאיבעי' כך ד"ל שלא נאמרו דברי רבא רק אם הבהמה לא משיכה לוארה כלל רק היא כמו שאינה רועה על זה קאמר דיכול לשחוט אף ששכשו

ורמז"א פליג דכל ששייר כל שהוא בחיטי יכול להגרים לשיטוי כובע שהוא מוקים הראוי לשחיטה [והם פליגי או דכירה להו דלא הוי ראוי לשחיטה כלל או מ"מ דאין יכול להחיל שם לא הוי ראוי לשחיטה] וזה קאמר בש"ס והלכתא משיטוי כובע ולמטה כשרה והיינו דשייר בחיטי או דוקא כשר ולא כשלא שייר רק החתלתו היטה בשיטוי כובע [ומה שאמר והיינו לפי שנה להורות בחמת שלא נאמר דרך הלכה היא שלא כמותו מ"ד כיון דאין שיטור זה. גם בלא"ה לשון והיינו הוא כמו ודוקא ודוק] וכן הן דברי הרמב"ם בפ"י המושגה שכתב דלמטה מטבעת לכ"ע אפי' דלא לא שייר בחיטי כלל וכך הלכה דבעינן שייר בחיטי ודוק היטב:

ולפ"ז נחא לדינא למפלה מטבעת אפי' דיעבד אכור רק אם בתוך הטבעת שחט שייר בחיטי או אפי' הגרים מיר לשיטוי כובע כשר דאינה הגרמה כיון דהיא מוקים הראוי לשחיטה דמיקרי קנה רק שא"ל להחמיל בו לנטות מן הקנה מלד הכי שהיא סוף הקנה ממש ואין שם קנה כגיל ודוק היטב. והרב ז"ל הביא דברי הרמב"ם הג"ל על דברי הכל בו ולא הרגיש שיש לתמוה ומאוד על דבריו גם הם שלא כדברי הכל בו ולפענ"ד כמו שכתבתי:

(ג) **ואם** שחט בתוך החיטין. הבי' הביא בשם ראבי"ה דאם נגע בחיטי טרפה וכתב שכבר כתב שכל הפוסקים חולקין ובחמת הרב"ב כתב זה בשם רבינו שמואל וכן דעה הא"ז ביאור הר"ן בחידושו דמפרש שייר בחיטי ששייר כל החיטין ללד הראש ולא נגע קודם בסכין כלל. ובחמת שגראה שהוכרחו לפרש כן דקשיא להו על פירש"י קושיא החוס' דמיבעי' לן אי פגע ולא נגע או פגע ונגע והשחא למה לא קאמר חיקו כיון דמירך דרפי' לא נשמע כלל ע"ש. ועוד הקשו שם החוס' על זה ופי' החוס' לא יחא להו כמו ששיימו החוס' בעלמא דמורקאמר מר בר רב אשי אמר מובאר דחולק וזהו פירשו הם דשייר בחיטי היינו ששייר הכל. והשחא שפיר פשיט מירך דרפי' מומי' ורבא דקאמר שייר בחיטי כשרה והיינו דלא נגע כלל איכ זה שאמר פגע בחיטי היינו נגע דבלא נגע כשר דהיינו שייר בחיטי ומר בר רב אשי חולק היינו בלד השני להראש דפגע בחיטי היינו נגע כשר כיון שיש מעט ללד הראש שייר בחיטי היינו ששייר הכל או טרפה זהו כונן הא"ז והרב"ב בזה לס"ק קושיא הח"ס הג"ל. אבל מ"מ אין זה כראי להוליא מילת בחיטי מפשוטו לפרש ששייר הכל דבלא"ה יש לישב קושיא החוס' דמה שהקשו דלא קאמר חיקו לק"מ לפע"ד דכיון דלא קאי להלכה דלפי' פגע ונגע כשר איכ מה נפ"מ בזה שיאמר חיקו שנשאר בספק. [דלהלכה פשיטא לן דלפי' פגע ונגע כשר גם בלא"ה הכרעה מקומות לא קאמר חיקו פגע בפ' בהמה המקשה ע"ע] גם מה שהקשו דלמה לא פשיט מומר בר רב אשי הוא חמוה לפע"ד דפשיטא שיש לפרש פגע היינו נגע וה"ך נגע בחיטי כשרה כיון שהניח כל החיטין ללד הראש רק ונגע ברם בסכין אבל אם חתך בהם הרבה רק שייר ללד הראש טרפה [ומה שהקשו דהג"ל ר"פ אמר כיון שחולק מ"מ לישב ג"כ דודאי כשאומר כן ה"ו הדבר ידוע ששנשו מור"פ בעליו שאמר הסיף זה אבל כשאומר אומר לא ה"ו הדבר ידוע רק כך ה"ו אללם מוחזק שר"פ אמר כך וכיון שאומר אומר לא שייר לומר אומר ר"פ אמר ודוק] גם בלא"ה י"ל בפ"י החוס' אין לירך להכך הגירסא שיקשה בזה קושיא החוס' רק חולק בחמות. ובדברי מר בר רב אשי בחמת הכונה נכתב בלד השני הנוטה לגוף ודוק. גם י"ל בפשיטות דבזה גופא נכתקו א"ה הכונה שפגע בלד הנוטה להראש איכ יש לפרש פגע ולא נגע אבל נגע כשר אבל צ"ע דה"ה הכונה ללד הגוף ע"כ פגע ונגע דאי לא נגע ודאי כשר לכ"ע כיון שלא נגע בחיטין כלל. ולזה פשיט מרבא דקאמר שייר בחיטי כשר איכ אי אפשר לפרש [כלל] ללד הגוף דאיכ אפי' פגע כשר וע"כ ללד הראש ולא נגע דנגע כשר ומר בר רב אשי קאמר ללד הגוף פגע ולא נגע כשר אבל נגע דהיינו שייר ערפה וחולק. לכן נראה שיש

לא שייך בחיטי שהם בחוך הטבעת ואפי' בחוך הטבעת עלמס יש מוקוס פסול להרמובים להלכה כניל [והא לא קשיא מה שנסחפקו בש"ס פגע ולא נגע דהאיך ס"ד שהיא טרפי' כיון שהחיטין בחוך הטבעת דיל' לדפרש כפי' התוס' דפגע למעלה ללד הראש דיוק] גם יש לדקדק בלשון הרמובים זיל בהלכותיו שכתב שחט בחוך החיטין אס' שרי מיהן כל שהוא למעלה הרי זו כשרה שהרי שחט משיפוי כובע ולמעלה והוא מן המוקוס הראוי לשחיטה ואם לא שייך מיהן כלום אלא שחט למעלה מהן הרי זו מוגרמת ופסולה ולכאורה הוא תמוה דמאי ביקש בזה שפסל ושיגש למה היא כשרה הוהיל ושחט משיפוי כובע [ולמטה] והוא מוקוס הראוי דפשיטא כיון דכשרה הוא מוקוס הראוי והי' לו ליתן טעם למה הוא מוקוס הראוי אבל לא שייך ליתן טעם לפי שהוא ראוי שהרי באמרו כשרה הוא מוקוס הראוי גם מה ביקש בכל האריכות הזה גם קשה דפי"א שרלה להזכיר מוקוס הראוי לשחיטה כחב משיפוי כובע ולמטה עד ראש כנף הריאה ולא הזכיר טבעת הגדולה ולא שייך בחיטי ולפי דעהו ההי"ט הס' בטבעת הגדולה ואין כשר רק בטבעת הגדולה לא למעלה כמי"ש להדיא בפירושו במשנה כניל :

אגב

לפפעי"ד ליטב דברי הרמובים כך דמס אמרו והלכהא משיפוי כובע ולמעלה כשרה והיינו דשייר בחיטי ורש"י כתב וזיל כלומר כמיד שייך בחיטי כשרה עכ"ל ולפי פירושו עיקר הכונה דשיפוי כובע הוא אותו השיעור מומש שייך בחיטי ולפי"א לא הי' לו לומר דשייר בחיטי בדלי"ח רק והיינו שייך בחיטי ובאמת שגראה שהי' קשה לו לרש"י לשון זה לנך כתב כלומר כמיד אבל עדיין לא כתב ליטב כלום בזה גם למה לי' לש"ס לומר זה ומה נפי"מ כיון דנך הלכה משיפוי כובע ומה נפסך אס' הוא שייך בחיטי או לא מי"מ כך הלכה דכשר גם יש להבין דכפי' פירש"י הלכה זו לא בענין הגרמה בהי"ט הסכין מיידי רק במוקוס שחיטה בלכד נחלקו אבל הוא שחט כהוגן כדרכו אי"כ למז"ד דכשר אין כאן הגרמה כלל אי"כ כיון דכש"ס תלי' הך בפלוגתא דרמב"א ורבנן האיך קראו מוגרמת לרמב"א דהא אין כאן הגרמה כלל כיון דהוא מוקוס הראוי לשחיטה ושחט כדרכו. גם במושגה מובאר דבהגרמה נחלקו ועלה קאמר רמב"א דכשירה ולא בהך דאינה הגרמה כלל. ובכר"ו ביקש לומר דלכ"ע מודרבנן אכור לכך קראו מוגרמת והוא תמוה דאי"כ האיך קאמר דר"ג אפשר משיפוי כובע ולמטה דהא מי"מ אכור מדרבנן לשחוט בלאו מוקוס דלכך קראו רמב"א מוגרמת גם בלא"ה מובאר דאפי' מודרבנן מותר ט"ש :

רבן

לפפעי"ד דהרמובים זיל דרך אחרת לו בזה והוא דודאי שיפוי כובע אין זה אותו המוקוס של החיטין שהם בתוך הטבעת בסוף הקנה ושיפוי כובע היא למעלה רק כך הלכה דשיפוי כובע באמת היא מוקוס הראוי לשחיטה ומלכך להכשר השחיטה אבל מי"מ החלת השחיטה אי"א שחמחיל בשיפוי כובע דהלכה כנו כן דלר"ן דשייר בחיטי דוקא שיהא כל שהיא מן החיטין ללד הראש מן הסכין. ונראה דהטעם בזה פשיט לפי שאין שיפוי כובע מוקף כל הקנה רק מלד אחד היא ונולד השני שהיא מוקוס החלת השחיטה כיומו הוא בטבעת הגדולה והחיטין הם בסוף טבעת הלכך אס' שחט ולא שייך מן החיטין היטה החלת השחיטה במוקוס שכבר סיים הקנה הלכך אף שחמחיל בשיפוי כובע שהיא ג"כ בכל הטבעת הגדולה כנרמ"ה מודברי הרמובים בפי' המושגה הניל מי"מ לא החמיל בקנה: ובהחלתו נטה מן הקנה הלכך לר"ן להחמיל בקנה עלמיו ולא לנטות מומשו והיינו שייך בחיטי אמנם אס' החמיל בקנה אף שגומשך לשיפוי כובע אין כאן הגרמה שהרי שיפוי כובע מוקוס הראוי לשחיטה הוא מלד עלמיו רק החלת השחיטה אי"א להיות שס' כיון דלא שייך בחיטי ונטה בהחלת השחיטה מן הקנה לאחר שסיים כניל. וזהו כונת הרמובים בהלכותיו שביאר הטעם דכשר כששייר כל שהוא אף שכל השחיטה היטה בשיפוי כובע דכיון שהיא מוקוס הראוי לשחיטה לא מוקרי הגרמה אף דאי אפשר להחמיל בו וזהו כרמב"א שהעיד דמוגרמת כשרה ופליג על ריב"ז ורבנן דמולרבי שהיא נשאר חוט המוקף בטבעת הגדולה רובו או כולו וזהו אינו בשיפוי כובע שאין מוקף כלל ורמב"א :

פכתב וזיל ועוד דאי"כ לרב ושמואל כי"ד שומטין וכי יכול אדם לכוון שיטעט בין טבעת לטבעת ואפי' הי' קורט עור ובשר ורואה סימנים ושומט הי' מן החימה שיוכל לכוון וכי"ש דרך מקרה ואנו דקיימ"ל כרב ושמואל האיך נאכל בשר דהא בהמה בחי' כחוקה איסור עומדת עד שיוודע לך כמה נשחטה. ואחר שלא חתכן שחיטה רק בהשגחה גדולה שיכוון בין טבעת לטבעת לא הי' לנו לאכול עד שנכדוק ונראה ששחט בין טבעת לטבעת עכ"ל שס'. וכי"כ הריסב"א שס' והר"ן בחידושו. מובאר להדיא מודבריהם דלפירש"י אין ענין זה דרב ושמואל לרמב"א דאי"כ מאי קשיא לנו לראשונים זיל הא במוסקא באמת הלכה כרמב"א ושפיר אהו אוכלין בשר בלא בדיקה אלא ודאי כמו שכתבתי בטונת רש"י כך הבינו הם זיל :

ורש"י ממיילא נדחה מה שביקש בכר"פ לסייע שיטת מהר"ו עפי' דברי רש"י דקשיא לי' מה קשיא להו בש"ס על ר"ז כיון דסובר כרמב"א וע"כ דמי"מ (שוס) [דמשום] מומרא נהגו [דלא] כרמב"א ולמעלה מטבעת אכור. וכונת רש"י דאין להחליף הלכה שאין כאן איסור רק מנהג ע"ש שהאר"ך. ולפי הניל הא ליתא דבלא"ה הקשו שפיר על ר"ז שאין ענין הך דרב ושמואל לנך דרמב"א כמו שהוכחתי מודברי הרמב"א הניל. וכונת רש"י בפשיטות דלהך ב' פירושים אין נ"מ אבל לפירושו יש נ"מ והוא חומרא לא קולא ולכך טרח רש"י לקיים פירושו כיון שנובע מפירושו להחמיר בשחיטה בשאר טבעות. גם בלא"ה לא ידעתי אס' כך כונת מהר"ו מי"ש שהחמיר בלמעלה מטבעת הגדולה ולא החמיר בשחיטה בשאר טבעות דהיינו הך לפי הבנת הכופ"ס ובעיקר דברי מהר"ו יחבאר בסמוך בס"ד :

ורענין דינא אף שדעת רש"י להחמיר מי"מ כבר הסכימו כל הפוסקים הראשונים זיל העיקר הפי' דברי הרמב"ן בספר הוולחמות ע"ש ולפי דבריהם אין להחמיר כלל בשחיטה בשאר טבעות גם קשה לי' לפירש"י דמאי קאמר ואף ריב"ז לא אמר אלא בטבעת הגדולה אבל בשאר טבעות לא דמורה. להדיא דלרבנן פשיטא דבשאר טבעות לא רק [דקמ"ל] אפי' לריב"ז וקשה מאיזה לך פשיטא להו כי"כ לרבנן דכי בשביל שסוכרים דלא אמרינן רובא ככולה מוכרחן לסבור דבשאר טבעות לא היו מוקוס שחיטה כלל ואפי' רוב קנה שלא בהגרמה כיל פסול הא אינהו לא פסלו רק בהגרמה ובלי הגרמה מודו דרובא ככולה אי"כ הכא נמי יכולין לכבוד רוב קנה מהני כיון דהיא בלא הגרמה ומאיזה לך חלאו דין זה במחלוקת זו אבל לפי הרמב"ן במלחמות ניחא דיוק [ועי' מי"ש לקמן סי' כי"ד ס"ק יג'] :

(כ) **ודיינו** שייך בחיטי וכו' בחוך הטבעת הגדולה וכו'. ע"י ש"ך בשם מהר"ו למעלה מטבעת הגדולה פסול דיעבד ולפי"ז מי"ש הרב בהג"ה בשם מהר"ו דלכתחילה ישחוט למטה מטבעת היינו לאפוקי דיעבד בחוך הטבעת אבל למעלה מטבעת דעה הרי"ו להטריף דיעבד אמנם כבר תמוה רבים על זה דהאיך פסק להטריף מה דמפורש בש"ס וכל הפוסקים דהלכה משפוי כובע ולמעלה [ועי' מי"ש בכר"פ בזה וכבר נתבאר בסמוך שאינו נכון] ולפפעי"ד דודאי כונת מהר"ו הוא שפי"מ הרמובים זיל בפי' המושגה וזיל טבעת זו היא הגדולה והוא גוף מחובר מחלקים רבים ובחוך אוהה טבעת יש כמו שני גרגרים מנוף החוסי וקורין אותם חכמים חיטי ועליהם נלמדות פיקות של גרמה וכו' וכששחט בטבעת עלמה למעלה מן החיטין זו היא הגרמה אבל אס' שחט ואפי' בניף החיטין ונשאר כל שהיא מן החיטין שחיטתן כשרה וזו פסק הלכה עכ"ל מובאר להדיא מודברי הרמובים הללו שכל ששחט למעלה מהטבעת בודאי לא שייך בחיטי כלום וטרפה : שהרי אפי' שחט בחוך הטבעת כתב שאם לא שייך בחיטי טרפה : **איברא** ודאי יש לתמוה מאוד שהרי בפי' אמרו בש"ס על הא דאמרו משיפוי כובע ולמטה ושייר בחיטי כשרה דהוא לא כרבנן ולא כריב"ז דה"ס לא מוכשרי רק בתוך הטבעת ולדברי הרמובים גם הם ז"ל דה"ס בזה דהא בחוך הטבעת קאמרי ולמעלה מטבעת אין מוקוס שחיטה כלל לכ"ע דהא

יד רק ביוגס יש שיעור אחר עד מבלעתה על זה שאלו כמה הוא מבלעתה ואמרו פחות משעורה אבל בשאר בהמות וחיות ועופות לא מיידי השחא ויחבאר שיעורן לקמן :

אמנם לפי ששחבתי בס"ק ה' דהעיקר הוא דמעיקרא מיידי בשיעור מורכב בלבד ואח"כ השיעור גם בושט עלמו אי"כ ממילא בין אם יוגס שם אמורא או יוגס ממש מ"מ אין חילוק כלל לדינא שזו בתורכין הוושט לס"ד דלשנואל אינו רהוי לשחיטה והוא נטרף ברובו אבל אח"כ דמוסיק דלא תליא ברזוי לשחיטה וגם בושט עלמו יש שיעור שאינו ראוי [א"כ] (ה"ס) גם ביוגס יש שיעור אחר חוץ לתורכין רק בושט עלמו אמנם כבר כתבתי שגורכרי הפיסקים מוכח להיפך אף דלכאורה יש להקשות לחיזה לויך זכרו שיעור תורכין כיון דקיימיל כרב בנאשה כמו וושט ולשחיטה הוי כדי חפיסה יד מ"מ פשיטא דלא ס"ל כנ"ל כדמוכח בדבריהם רק לפי שהם סבורים דשיעור השחיטה תלוי כל זמן שהוא נטרף תורכין לכך זכרו שיעור תורכין עד שמתכוון ותורכא א"כ ה"י מפרשים כנ"ל לא ה"י מהלוחך להזכיר שיעורו כלל דלדין אין ג"מ בין דחלבד התורכין יש שיעור פסול לשחיטה. ומ"מ לפעמ"ד נראה כמו שכתבתי וכמו שהוכחתי בס"ק ה' :

סעיף ג. צריך השוחט שיחוט באמצע הצואר

(ט) ואם שחט בן הצדדין שחיטתו כשרה והוא שהחזיר הסימנים וידע שהתבם קודם שחורף המפרקת כי הסימנים רבים וגדלים כן הסבין (י) וה"ה לשוחט מן העורף :

סעיף ד. טוב ליהודי לשימש בסיימנים ולהפשיט קודם בשור הצואר וביוגים נמצאים הסימנים בצדדים וצריך אימתן ידים והזירות גדולה שאם לא ישימש בהם ויזימנים לפניו קודם שחיטה קרוב הדבר מאוד לפשוט ולתהוך המפרקת קודם הסימנים :

(ט) ואם שחט מן הצדדין. ע"י ש"ך (ס"ק ח') שהאר"ך

זוה והסיני על מהרש"א ואח"כ הסיני על הכ"י בזה שהוכיח מדברי הרא"ש דלפ"י החזיר בעיני ידע גס פ"י דברי המחבר ויודע הוא ופ"י המחלקת. וכל דבריו המובין ושלא כדעת הסיני כמו שהבאר. ראשונה מזה שהסיני על מהרש"א תובני מאוד הא"ך עלה על דעתו לפרש שהרב מהרש"א ביקש להכריח מוכח קישורו דבלא החזיר לעולם כשר ואפי"ן לא ידע אי"כ למה תלה הלוגמו על הכ"י הא מדברי הרא"ש מובאר להד"ו דבעיני ידע דוקא עכ"פ בלא החזיר ועוד ה"י חמה מה שפ"י דברי החוס' בלא החזיר כשר בידע ובלא ידע פסול דהמעייין בכ"י יראה להדיא שמתחילה הביא דברי החוס' וכתב דמוכח בלא החזיר פסול ואח"כ כתב דהרא"ש כתב וכו' וגראה מדבריו בלא החזיר בלא החזיר לעולם פסול והיינו דהחוס' לא ה"י כינתו חכ"ס דבלא החזיר לעולם פסול והיינו דהחוס' לא ס"ל כלל דך חילוק בין ידע או לא [וכפשט שחיטה אינו יכול לידע כלל] רק הכל תלוי בהחזיר או לא. ומעטס זה כתב ג"כ בש"ע דלפ"י ידע בעיני החזיר להחזיר כדברי החוס' דאי כינתו בול"ו המחלקת כדברי הש"ך אי"כ מובאר בהחזיר לא בעיני ידע. והוה היפך דבריו בכ"י דלפ"י החזיר בעיני ידע לדעת הרא"ש והא"ך שביק דעת הרא"ש ופסק להקל דלא היהי ואדרבא נראה דמוסקמו בכ"י דך להחזיר כהרא"ש. וכדור דטנמו כה"ן להחזיר כדברי החוס' בלא החזיר לא מהני ידע ולהחזיר כהרא"ש בהחזיר בעיני ידע. והיינו עפ"י פירושו בכ"י לדעת החוס' וע"י חמה מהרש"א דה"י ס"ד בלא החזיר לא מתכחח הכשר כלל לפ"י דיעבד אי"כ ע"כ מושג בהחזיר דוקא אי"כ חיקט"י הא בעירף ג"כ בהחזיר כשר ומוה דייק מהרש"א דלא בכ"י רק אפי"ן החזיר כשר דיעבד אבל [בש"א] אם כשר אפי"ן לא ידע או דבעיני ידע. לא מיידי

מהרש"א כלל. ובדל"ו מודה דיטל להיות כהרא"ש דבעיני ידע [הרי דע"כ אף לפי פ"י הש"ך דכ"י הבין לדעת החוס' בלא החזיר בלא ידע ערפה ג"כ ע"כ דמה שכתב מהרש"א כתב היינו שהוא חולק על החוס' דהא בהחזיר ע"כ יסבור לפי זה להחוס' לא בעיני ידע דל"כ מה הפרש בין החזיר ללא החזיר וע"כ דלפ"י פ"י הש"ך בהכנת ב"י בהחזיר בלא ידע כשר אי"כ ע"כ דכ"י הרא"ש דחולק על החוס' אי"כ מומילא מוכח כמו שכתבתי שעל מה שכתב דנראה מדברי החוס' בלא החזיר ערפה חולק הרא"ש רק בידע כשר וזה ברור]

ג"מ הש"ך דלפ"י מהרש"א הוה גזירה לגזירה קשה דגס לפירושו הוא דך בהחזיר אע"ו לא החזיר ובלא החזיר שחט לא ידע ויאכל מהם ואדרבא נראה שזאת היתה הוכחה ב"י באמת דבלא החזיר לעולם ערפה ולא ממש גזירה דלא נחתו החוס' כלל לחילוק ידע רק בהחזיר לעולם כשר דיעבד ובלא החזיר לעולם ערפה וע"י הסיני מהרש"א דע"כ דבלא החזיר כשר. אי"כ שפיר י"ל ממילא דלפ"י לא ידע מכשרי דיעבד רק בזה אין הכרח. וי"ל ג"כ דכ"י ראו להו כהרא"ש בזה דבעיני ידע כנ"ל [גס י"ל דבאמת כונת החוס' דוקא בידע כח"ס הרא"ש והשחא אין כאן גזירה לגזירה רק חרה גזירה ממש ברכת השחיטה דבלא החזיר שחט יערך לבעלה אף שלא יאכל ודוק] עכ"פ ברור מדברי מהרש"א נכונים וכדורים בזה ובח"ס הסיני עליו הש"ך כמו שביארנו :

ג"מ מה שהסיני על הכ"י שהביא ראי' מהרש"א דבהחזיר בעיני ידע ג"כ לקימ דכונת הכ"י דך דאי ס"ד דכ"י הרא"ש בלא החזיר דוקא אי"כ מה לויך לו ליתן ע"ס שהסימנים רבים וגדלים הא בלא"ה כיון שלא החזיר מיישין שחט במפרקת קודם. הרי דכתב דכ"י דזה דמיישין שדחתו הסימנים הוא דוקא מאלא במקומן לתקומן אבל ממוקומן לא מיישין שדחתו ע"ס. אי"כ כיון שהרא"ש כתב חשש דח"י ש"מ דבהחזיר מיידי לכך נתן ע"ס זה. ומה שהוכיח דבלא החזיר כשר בידע הוא מפני שלא חילק בין החזיר כלל רק כתב ידע מובאר דחולק בידע והחוס' דלא זכרו ידע רק החזיר סובר בנאשה דהכל הלוי בהחזיר ולא החזיר לכך בש"ע מוצי"ך מרזייהו לתומא דדעת החוס' והרא"ש וזה ברור ככונתו אין ספק [ועל פירושו בחוס' חמה מהרש"א כנ"ל] :

ג"מ מה שהביא מרש"י דסובר בלא החזיר לא בעיני ידע. ליחא כלל כרש"י והוא הוסיף דברים שלא זכרו כרש"י ורש"י לא כתב רק בעורף ע"כ שחט מפרקת קודם ובלדדין יכולין להשחט שפיר קודם מפרקת ולכך לא הזכיר הרא"ש כלל דרש"י חולק דלא בעיני ידע ואדרבא מוה דייק ב"י דמה שנתן הרא"ש ע"ס שהס רכין הוא על החזיר דבלא החזיר בודל"ו בלא"ה בעיני ידע דכמו כן יכול להיות שחט העירף קודם וסימנים קודם וזה ברור. ולענין דינא בזה ודל"ו ליחא לדברי ב"י בזה שפ"י בחוס' ולזה החזיר בידע בלא החזיר דהא ודאי ליחא כמו שחמה מהרש"א רק הא ודאי בהחזיר בעיני ידע ג"כ ובידע אפי"ן לא החזיר כנ"ל ברור :

(י) וה"ה לשוחט מן העורף. משמע מדברי העור ומחבר דאם שחט מן העורף אף שחטק המפרקת לשנים כשר וכ"כ בדרישה ס"י א' וסיף ס"י זה לדעתם. וכן מוכח בפירש"י בחושנה שפירש ג"כ הנ"עס ממש דערפה כשחזרת מפרקת. מובאר דבלא זה כשר והוה היפך דעת הפוסקים לדעת רש"י שפירש דלא ליטוין גיסטרא שלא יתהוך המפרקת לשנים ופירשו לדעתו דיעבד חסור. והנה נראה להוכיח מפירש"י שם (י"ט) שפ"י אהא דקאמרו בני ר' חייא מחזיר סימנים אחורי העורף וסילק. ופירש"י המיישין לבדן ול"י כתבר כונתו מה ביקש בזה והמהרש"א כתב דמיידי בחפחה העירף דלא יבדיל כתיב. ובהא גיפא קשה מו הכריחו לרש"י לומר בחפחה העירף ומה לרך לו לרש"י לכל דבריו כא"ן לכן נראה דכונת רש"י דך דקשיא ל"י אהא דקאמר ה"י מסתברא דא"ך

שפסיו הוא מוח לזוהר מ"ו יכול לשחטו בזה שיציר באם
 סיחה מושכת בדרך שהוא רועה ה"י שהחיטה במקום קודם
 כנף זה בסמוך לו מותר לשחוט אף ששפסיו אינו מוסך והוא
 מחמת הכנף מ"ו כיון שדרכה למשך ואז הוא סמוך לכנף
 מותר אבל אם באונס הוא מוסך הרבה עד שהגיע מה שבשעת
 רועה היא מחמת הכנף מ"ו מחמת החשיכה כ"כ היא סמוך
 לכנף בזה מותר דמ"ו עכשיו הוא במקום הראוי לשחיטה.
 ובה שחולקין רש"י ורמב"ם דרש"י מפרש דלא ה"י הספק בזה
 רק באנסה עומה אז ס"ד דמותר כיון דעכשיו היא בלואר
 ומקום הראוי אבל אנסה אדם לא דל"כ הך ובלבד שלא האנוס
 אפ"ה קאי ומה ביקש בזה וע"כ שאל האנוס אדם לאסור אונס אדם
 [עכ"פ] והכונה כך שאני אומר עד כנפי הריאה רק בלי אונס
 אבל באונס אדם לא אפ"י מוסך הרבה עד שאל לזוהר ובאנסה
 עומה הספק והרמב"ם מפרש בפשיטות דהך ובלבד קאי על
 רועה והפ"י כך דרכא אומר עד כנפי הריאה רק בלי אונס
 הריאה התחמנה שהיא עליונה לפי שהוא אומר שהשיעור היא
 כמו שהיא רועה בדרכה בלי אונס דהיינו נטילה ירק וכדומה
 שאם ה"י השיעור כמו שהיא מושכת לזוהר לפעמים ע"י אונס
 ה"י השיעור יותר מנכפי ריאה העליונה כשהיא מושכת באונס
 יולא הרבה מה שחמת האנוס למעלה רק לפי שאמר שלא
 באונס רק רועה בדרכה ה"י השיעור עד כנף העליון אך כל
 זה לשחוט בשעת שאין לזוהר מוסך כלל יכול לשחוט ולשער
 אם ה"י מוסך כרועה ה"י מניע הכנף עד כאן מותר ויכול
 לראות ג"כ אחר שחיטה ומשך לזוהר [כמו ברועה] ודוק] ואם
 ה"י מחמת הכנף אסור ולזה מביע"י לן אם באונס נוסף הרבה
 יותר משיעור רועה והיא בלואר אז אפשר דמודה רבא דמותר
 כיון שהוא בלואר כשר לשחיטה ובין באונס אדם בין באונס עומה
 מביע"י לן לכך פסק דה"י ספק ומיושב קושיא הפד"מ ודוק היטב:

יד וה"ו לכו לשחול וכמה כמו ששאלו על מכלשמה וכמה. גם
 כיון דרב קאמר וישט יש לו שיטור. מובאר דווסט עלמו מוח
 החורבץ יש לו מקום ונובל. ועוד דאי הכונה כל הווסט עם
 החורבץ עדיין אינו מוכח דחורבץ אינו ראוי לשחיטה רק
 שיטור יש בכלו בכללו ויכול להיות שגם מן החורבץ יש מקום
 ראוי ולא ידעתי מי הכריחם לכל זה דודאי לעיל ע"כ אליבא
 דשמואל נהנו שיטור זה דלרב בנשבו אין נפקא מינה כלל
 שהכל בנשבו והכל מקום שחיטה בס"ד רק לשמואל יש נפקא
 מינה ועל זה נהנו שיטור בחורבץ עד שמתחוק וזה בלחמ
 שיטורו רק ה"י מילי לענין טרפה ולשחיטה בס"ד לשמואל
 אבל אח"כ דמוסיק דרב קאמר ווסט יש לו שיטור ודוק כיון
 דווסט יש לו שיטור בהכרח דחורבץ הלמעלה מווסט אינו ראוי
 כיון שגם בווסט עלמו יש מקום שאינו ראוי. והשאל מומילא
 בטל זה השיעור הנאמר למעלה בזה הכל בחורבץ בס"ד שהיא
 אינו ראוי ולא יומר אבל השאל דגם בווסט יש שאינו ראוי
 יש שיטור אחר כדי שיהפוס וזה ברור לפע"ד. ולדינא אין ל"מ
 כיון דקיימיל כרב בנשבו ולשחיטה כדי חפיסת יד רק יש ל"מ
 לענין יונה דבסמוך כמו שאבאר [שנחלקו הב"י והד"מ למד
 יונה שם אמורא ולמד יונה ממש לפי"מ שכתבתי בין כך ובין
 כך לדין] אין חילוק בין יונה לשאר עוף דזהו דוקא לס"ד
 בחורבץ ולא למסקנא דהשיעור גם בווסט כ"ל גם ביונה השיעור
 לפי ערך כדי חפיסת יד ודוק:

(ו) מרתבוין.

ע"י ט"ו ס"ק ד' שהשיג על מקלח שחטים
 שדבר זה הוא בכל בשר שחתך ע"ש.
 והוא תמוה דזה החילוק של השחטים הוא מנוכר בש"ס גופא
 להדיא בס"ד ואח"כ אמרו שיטור אחר ע"ש בפירש"י אבל
 מוכח שזה החילוק אמת רק שה"י לו להשיג דהא בש"ס נתנו
 אח"כ שיטור אחר וכל הפוסקים פסקו כמסקנא ח"כ מומילא
 ליחא לרברביה:

(ז) ובעוף הבר' לפי גדלו וקטנו.

ע"י ט"ז ס"ק ד' שהשיג על מקלח שחטים
 מה שפירש דברי הב"י והשיג על הב"י. ובחמת
 שגם הדרישה כחב במסקנתו דבריו. אבל אני תמה דברי
 הב"י פשיטא דמורין דכונתו להקשות על עוף שהרי קושיאו
 הוא מדברי החו"מ שם דמשמע דלכ"ה אין חילוק והיינו מודכרו
 קודם פירש"י והקשו עליו והביאו שהריב"ם מתיר דכל לפי
 גדלו ואח"כ כתבו פ"י בה"ג והסכימו לדבריו. מובאר דלכ"ה אין
 אין לזרז לדברי ריב"ם כלל. ח"כ מומילא מובאר דאפי' לענין
 עוף אין חילוק לפי"מ בה"ג שהרי עיקר קושיאם על רש"י הוא
 בעוף שכן כתבו ותימא בעוף מאי. ח"כ מובאר דבה"ג אינו
 מחלק אפ"י בעוף. והשאל אם כונת הב"י דבעוף דברי הטור
 ככונים לא ה"י לו להקשות מדברי החו"מ דכמו שהטור יכול
 לחלוק בעוף כמו כן מחלק בבהמה וגמלא דעיקר קושיאו
 מבהמה ומ"י מדברי הרמב"ם והאיך לא הזכיר הב"י דברי
 הרמב"ם בקושיאו רק דברי החו"מ והרא"ש דלשיטתם בבהמה
 או יודעה הטור גם בעוף או שחלוק גם בבהמה ומ"י. וברור
 דכונת הב"י להקשות מדברי החו"מ והרא"ש מובאר דבעוף
 אין חילוק ג"כ לכה"ג ח"כ האריך כהב הטור בפשיטות דיש
 חילוק נגד דעת החו"מ והרא"ש אכ"ו. והשאל שפיר כתב אח"כ
 דברי הרמב"ם דהוא בלחמ חולק על החו"מ והרא"ש בזה אבל
 על הטור קשה ולפ"ז לשיטת החו"מ והרא"ש אין חילוק כלל
 אפי' בעוף לדעת כה"ג כמו שבבחינו מיושב קושיא הב"י
 אבל לא כמירון הש"ך וזה ברור:

(ח) וז'ין חילוק בין יונה.

זכו מה שהשיג דמ"ו על הב"י
 דיונה הוא אמורא. והנה בלחמ מדברי הפוסקים
 נראה שיונה הוא יונה ממש שהרי פירשו דזה השיעור כדי
 חפיסת יד הוא שיטור החורבץ הווסט ח"כ אם יונה הוא אמורא
 ונתן שיטור כולל אחר לחורבץ הווסט ה"י לו להזכיר אח"כ
 גבי השיעור כדי חפיסת יד. גם דשאל על מכלשמה וכמה
 ולמה לא שאל לפי"מ הראשון ועד כמה וע"כ דכלל הבהמות
 ומיות ועופות השיעור עד שמתחוק וזהו בעלמו השיעור חפיסת
 יד

סעיף ב. ובושט מתחלת המקום (ה) שבשחתותבין

אורו (ו) מרתבוין עד מקום
 שישער ויתחייף להיות פריצים כברם.
 שחט למעלה במקום זה והוא הנקרא תורבין
 הוושט או למטה במקום זה והוא מתחלת בני
 מעים שחיטתו פסולה ושיעור תורבין הוושט שאינו
 ראוי לשחיטה למעלה בבהמה וד"י כדי שיאחזו
 בשתי אצבעותיו: הג"ה. וי"א כדי רוחב ד' אלכנות.
 (רש"י ומהרי"ו) וקבלה כיד הקדמונים שכל בהמה ומ"י
 השיטור עד מקום שמונע שם אונן הבהמה או הח"י
 כשכיפין אותה (בה"ג כמרי"ו) (ז) ובעוף הבר' לפי
 גדלו וקטנו: הג"ה. (ח) ואין חילוק בין יונה לשאר עופות
 דכתיבן שיטורין שזה (הסכמת כל הפוסקים) ור"מ
 עד הזבב: הג"ה. ועוף שאין לו זפק עד בין האגפים
 (ב"י) ולפי שאין לנו בקי"ן בשעורין אלו נכון לשחוט בלחמ
 הלאר לארכו דאז יולא מדי ספק. (ב"י בשם סמ"ק):

(ה) שבשחתותבין אותו מרתבוין ובר' ושיעור תורבין

הוושט כדי שיאחזו ובר'. בלחמ
 שכל הפוסקים נראה ששיעור זה של מתכוון היא אותו השיעור
 כדי חפיסת יד. ואני תמה דבש"ס מוכח להדיא שהיא שיטור
 אחר דמשיקא שם איחא פלוגתא דרב ושמואל בחורבץ הווסט
 אם ניקב לרב בנשבו ולשמואל ברובו וקאמר דחליא אם ה"י
 מקום שחיטה דלרב ה"י מקום שחיטה ואין הגרמה בווסט ולשמואל
 אינו מקום שחיטה ולא ה"י בווסט. וקאמר על זה דהשיעור
 תורבין הוא עד מקום שהיא מתכוון יונה אחר ז"ל מכלשמה
 וכמה פחות משיעור וטפי מחי"ט ואח"כ שקיל וטני דבריו
 רב ומסיק דרב מודה דלא ה"י מקום שחיטה והרא"י דקאמר
 רב ווסט נהנו חכמים שיטור וכלל דחורבץ אינו ראוי לשחיטה
 וקאמר עלה למעלה כדי חפיסת יד ולמטה עד שיטור והשאל
 אי ס"ד דזה השיעור היא אותו השיעור הנאמר למעלה שהוא
 מתכוון ח"כ היקשי למה לא אמר לעיל הך שיטור כדי חפיסת

למעלה ואח"כ נמר הישימה בדרבה וכן אם שחט רוב סימן אחד בבהמה והחליד הסבין החת בעוט הנשאר ושחט סימן השני (יב) וכן אם שחט בעוט הראשון בחלדה וגמר הישימה שלא בחלדה הר"ז פסולה:

(יא) אם החליד. כל דברי המחבר הם איבעיות לפי פי' הפוסקים בעני' החליד כמעוט סימונים. ולפי שראינו להרב מהרש"א שהמניח דבר חדש לפי ר"ח מה שאינו נראה לפעניד כלל לריך אני להאריך בזה קצת הנה החוטב הזכירו שם פירש"י דשהה במעוט והחליד היינו במיעוט בתרא והקשו עליו מן המוספתא דקמי' בהדיא שחט רוב הגרגרה ושהה וגמרו לזמן מרובה כשר והביאו פ"ח דמעוט קמח מיבעי' לן על שני פנים אחד דהחליד תחת מעוט ראשון ושחט למטה כדרכו [ומיירי שנחתך העור מעיקרא] [ומספקא] לן אי זה עדיף מעור ואכ"ל לר"י טרפה או גרע מעור ואפי' לבי רב כשרה ופי' שני שהחליד תחת מעוט ראשון ושחטו מלמעלה למעלה ואח"כ נמר הישימה כדרכו וכן בהך דשהה במיעוט האיבעי' הוא במיעוט קמח דוושט דיל' דלא פסלה חורה שהי' ומלדה רק במקום שנעשה נבלה ולא במיעוט וושט דלא נעשה רק טרפה. וכתבו החוטב' על זה דאי נימא דאין שהי' ע"כ לריך לפרש הא דאמרינן ומעוף לעוף היינו מדרבנן ובקנה אין שהי' כלל דהא תלי קנה פגום כשר והקשו ושהה על פירוש מהא דהניח בתוספתא שחט מעוט וושט ושהה טרפה ואי דלא ידע גס לרש"י י"ל דלא ידע ע"כ. והנה יש לתמוה דהא כמו שכתבו החוטב' הך דעוף לעוף היינו לרבנן לפיר"ח כמו כן י"ל הך ברייתא מדרבנן אבל לרש"י ודאי קשה דקמי' דשהה והרב מהרש"ל הרגיש בזה וכתב דמשמע להו פסולה ודאי מ"אורייתא. והוא תמוה דהא בש"ס פריך למיך נוחלה על מחלה כרוב ממשנה דקמי' חלי' אחד בעוף ואחד וחלי בבהמה פסולה ומשני מדרבנן דלמא לא עביד רובא והרב מהרש"א בחר לו דרך אחר בהוס' דודאי אין כוונת החוטב' לומר מדרבנן פשיטא לי' דאכור רק כל האיבעי' אי מ"אורייתא מותר או לא דאי' אין נימא לריבא כלל [וגם זה אינו דנימ' בספק וכמו שיתבאר בסמוך] ריק כך כונת החוטב' דאי נימא אין שהי' במיעוט ודאי הך מדרבנן אין שהי' בין בהמה בין עוף רק הא דאמרי' ועוף לעוף היינו בין סימן לסימן דבזה גזרינן אטו בהמה דבין סימן לסימן ודאי יש שהי' והף דלא ס"ל לר"ח כרש"י מ"מ בין סימן לסימן גזרינן אטו בהמה אבל במיעוט קמח בחרווייהו אין שהי'. ומ"מ ובקנה [אין שהי'] היינו אי נימא דיש שהי' אי' מומילא הא דעוף לעוף היינו במיעוט קמח דוושט ולא משום גזירה אי' בקנה אין שהי' כלל זהו תורף דבריו. ודבריו תמוהין לפעניד מכמה טעמים חדא דלפי פירוש מה זה שכתבו ובקנה אין שהי' כלל ואפי' מדרבנן ואפי' במיעוט קמח דהיבין מזכר איסור דרבנן במיעוט קמח שהי' אפי' בושט אין אכור מדרבנן במיעוט קמח רק או אכור מ"אורייתא או מותר לגמרי אפי' מדרבנן ולא זכרו מוקדם איסור דרבנן רק למיעוט בתרא והוא בין בקנה בין בושט דהיינו בין סימן לסימן דגזרינן אטו בהמה אבל במיעוט קמח מדרבנן מאל דבר שמי' ואדרבא הוי להו לומר דאפי' בין סימן לסימן אין שהי' בעוף לפוס סכרא דהשחא דיש שהי' במיעוט קמח דוושט. וברור דכונת החוטב' לומר מעיקרא דמדרבנן ודאי אכור בין בהמה בין עוף במיעוט קמח דוושט רק בקנה בעוף אין שהי' כלל אפי' מדרבנן ואפי' במיעוט קמח דוושט אכור מדרבנן [אבל] קנה לא. ומו קשה בין דבין סימן לסימן גזרינן אטו בהמה כיון דאז טרפה בעוף מ"אורייתא אי' אס לא שחט כלל רק סימן אחד יהא טרפה בעוף מדרבנן וכן בשחט רובו כיון דבהמה טרפה ובפי' אמרו במשנה דרק לכתחילה לריך שני סימונים ויעביד כשר בסימן אחד וע"כ משום דיעביד סמכין דעוף הכשרו בסימן אחד וכבר נתבאר אי' וכי בשביל

שחט השני טרפה דהא לית לי' לרי"ח סכנה דשני דל"ח אפי' לא שחט רק רוב סימן אחד וגמרו יהא טרפה דאפי' אמרו בתוספתא דכשר וע"כ רק משום גזירה דבהמה אי' דאפי' נפ"מ שחט וגמרי או לא וברור דכל שחט הכשר ברייתא בעי' אין איסור לפיר"ח אפי' מדרבנן גס קשה מ"אורייתא דהיי' זה הספק של ר"פ בהך אמורלו גוסל דקאמרי ועוף לעוף י"י הפי' משום גזירה בין סימן לסימן או במיעוט קמח ומ"אורייתא וגוף הקושיא הגיל פשיטא דלא קשיא ולא מויד דכונת החוטב' להקשות מתוספתא דשם אמרו שחט מיעוט וושט ושהה אי יקב' הוושט ואח"כ שחט אחרו טרפה אי' הרי דטרפה למא' אמרו על שניהם ויקב' פשיטא דטרפה מ"אורייתא והל"ך אשכח דיהא מאמר אחד תלוק כמובן לזה דרבנן ולזה ד"אורייתא וזה ברור:

אך יש לי לדון לפיר"ח כיון דעיקר הספק הוא אם הוא אכור מדרבנן או מ"אורייתא אי' למה לא פי' בעי' דרי"פ דהחליד במיעוט סימונים בפשיטות דקאי' אדמטיקרא דהחליד תחת העור ומטילת דלקא בספיקא לאמרי' בי רב וע"ז בעי' ר"פ אם לא החליד רק במיעוט סימונים אי נימא דהוי ד"אורייתא אי' אף תחת העור אכור דהוי כפק תורה או דמימא דהוי דרבנן אי' אם החליד תחת העור ושחט מיעוט סימונים ואח"כ שחט הרוב כדרכו בלי חלדה כשר דהוי כפק דרבנן ובוה יש נימא גם לדין. אם לא שנאמר כיון דלקא בהיקו וכדאי גוגל הוי ס"ס אי נימא דאפי' דאפי' מלטרף לסי' ולכך לא פיר"ח כן. ולפי' ל"ע על המחבר בחלוקה האחרונה דמיירי תחת העור כמו שפי' הע"ז [ולא"כ היינו בבא ראשונה ידוק] ובאמת בזה יש להקל דהוי ס"ס לפיר"ח לפי הגיל ול"ע בזה. ומ"מ הש"ך (ס"ק י"א) בשם הב"ח היא תמוה דלפי דבריו מה יעשה בחלוקה האחרונה שוכר המחבר דאי אשכח לפרש רק תחת העור דלא"כ היינו בבא ראשונה כג"ל דהעיקר כהש"ך:

(יב) אם שחט מיעוט ראשון. ע"י ש"ך ולפ"מ לעיל (ס"ק ו') גבי דרסה בשם השו"ב אשכחיה פשיטא דדברי מהרש"ל נכונים דדוקא בשהי' פסול מחשם נעשה בושט אבל בדרסה ומלדה בלא"ה פסול. ותמוה שנע"ט ממש השו"ב: 1. שוב ראיתי בתב"ש שהשינו ג"כ בזה כ"ן ומ"מ כלהו דהיינו דוקא אם דרס והחליד ולא ששה רק מיד נמר הישימה אבל אם ששה כרי שהי' ואח"כ גמר לא נרע משהי' לבנה דאמרי' כיון דאזיל לי' מנעשה קמח כשר ה"ה בדרס והחליד כיון ששהה ג"כ ובוה אינו אכור רק בלא תפס הקנה לבדו מחשם נקיבת הוושט כג"ל:

סעיף יב. הגרמה כיצד זה השוהה בקנה ולמעלה במקום שאינו ראוי לשחימה או שהתחיל לשחוט במקום שחימה ושחט בעט והמה הסבין הוין למקום שחימה למעלה וגמרה שם אב"ל שחט רוב חל"ל הקנה במקום שחימה והמה הסבין הוין למקום שחימה למעלה: וגמר שם חתיכת כל' הקנה כשרה והיה אם שחט רוב שנים בבהמה במקום שחימה (ג) והשלים השחימה בהגרמה או בדרסה כשרה ויש מי שפורס' בדרסה ויש להיש' לדבריו לכתחילה: הג"ה. והמנהג להטריף בין בדרסה בין בהגרמה כן במעוט קמח בין במעוט בתרא בין בקנה בין בושט:

(יג) והשלים השחימה בהגרמה. ורש"י פסל גם בזה ותמוה לי' דהא בש"ס (י"ט:) שוכר בהדיא דלכ"ע אי בני לשחימה ברוב לא פסלה בהגרמה במיעוט בתרא דהא בלישנא קמח ס"ד לומר דרבנן וריב"ז פלגי' בה' ומוכת הפס' בהדיא דהך מושגה רובו של אחד כמובן אח"כ כריב"ז דלרבנן כיון דברוב סני פשיטא דבמיעוט בתרא כשר ולפירש"י לא הוי מוקשה מויד' דהי' בך דרובו של אחד כמובן הנה

לפון טרפה. ועכ"פ אין להחמיר כלל בהגרים שליש ושחט שני שלשים רק בלילה לפי המנהג טרפה כיון שפסלו כל הלכות שחיטה בין בקמח בין בכתרא רק י"מ בחפס הקנה בידו לבדו ול"ע:

דרסה לכל שדרס מיעוט גם בשעת הרוב יש אוחה דרסה ואין כאן ספק רק ודאי וזה שכח דאף דבהגמה תליא ברובא בשחיטה אף דיש מיעוט הגרמה היינו לפי שאינה במקום שחיטה כלל אבל כל שהפסול במקום שחיטה פסול כל דנפקא חיוחא בלידוף הפסול אבל כל שהפסול לא הי' רק בשעת המיעוט אבל אח"כ בשעת הרוב אין כאן פסול אפי' במיעוט והוא רק בחלדה בשחט בחלדה מיעוט הראשון מולמטה למוטלה והוא רק שחט הרוב כדרכו אי' בשעת שחיט הרוב הי' הכל מוגלה אפי' המיעוט בזה הי' ספק וכן נשתי' ואמתי שפיר דברי הרמב"ם והטור ולק"מ ודוק:

(טו) ואם דרס או החליד. כל המפרשים האריכו ביאוב דברי הרמב"ם בזה והכ"מ ומהר"י ששן חירלו בזה וכבר תמה בש"ך ובנה"כ עד שדחה פירושם שאי אפשר לאומרו. והפרי"ח התפאר כי הוא עמד על הוכן דברי הרמב"ם וכתב שכן הבין הטור ודבריו הנוהוין דפשיטא דהטור לא כוון לזה (דהל"ל) דעמו בשהה במיעוט סימונים להרמב"ם היא (דחה) [דהל"ל] דעמו בשהה במיעוט סימונים להרמב"ם היא מיעוט קמח אי' הי' בדרס והחליד הי' ספק. גם עיקר פירושו מורה ולא נחייב לפי דבריו עיקר קושיה דון שלמה הלוי בשו"י הריב"ש דודאי משמע דהרמב"ם מייירי בקנה ובקנה פשיטא דבמיעוט קמח בשה"י כשר כמי"ש הרמב"ם להדיא ובטלו כל דברי הפרי"ח. גם עיקר פירושו ברמב"ם תמוה דאי' למה אמר וגמר שחיטתו בלא החלדה הא איבעי' היא שהחליד תחת מיעוט וגמר כך כל השחיטה והיו ספק דהוי כמו עור ודוק: **ומה** שגלפ"ד בישוב דברי הרמב"ם פשוט ומורוח ויחייבנו ג"כ דברי הטור וזה שפי' כונת הרמב"ם ותמה עליו כ"י עיי' כמו שאבאר והיא דודאי לא ס"ל לרמב"ם דהאיבעי' הוא החליד כמו שמוסד משום דהוי כמו עור דהא פשיטא דהוי חלדה גמורה דמוקדאמר רב יהודא תחת העור כשרה מובאר דתחת סימונים אפי' במיעוט. הוי חלדה רק האיבעי' כך דודאי חלדה הוא דהשחיטה מוכסה כמי"ש התב"ש וכן נמי בעינן שיהא הסכין מוכסה [ובזה גומס החב"ש דאולי לא בעינן רק שחיטה לבדה] והשחא א"ס החליד תחת המיעוט ושחט מלמטה למוטלה ואח"כ גמר השחיטה כדרכה בהא מייבעי' לן אי נימא כיון דמועיקרא בשעת שחיטת המיעוט הי' חלדה שהי' הסכין מוכסה ופסולה או נימא כיון דמי"ש בשעת גמר שחיטה דהיינו שחיטת הרוב הי' הסכין והשחיטה הכל מוגלה וכי גמירי הלכות שחיטה דוקא ברובא ויהיו מומס היך בעי' דשהה במיעוט לפי' הטור ברמב"ם כיון דברובא הוי שחיטה הגונה לא איכפת לן מה שהי' קודם רק ההפרש בין שהי' לחלדה הוא דבשהי' דוקא בוושט הי' האיבעי' ולא בקנה דהא חלי קנה פגום כשר כמי"ש הרמב"ם להדיא דאין שהי' בקנה בעוף כלל אמנם דרסה וחלדה אפי' בקנה הוי הספק כמי"ש הב"י להדיא בשם תשובה אשכנזיים דאפי' מאן דמוכסיר שהי' בקנה במיעוט קמח דרסה לא דשאיני שהי' דאולי לי' מעשה קמח משאי' דרסה דהוי חרף שחיטה רק מי"מ הינו א"ס בשעת גמר הי' ג"כ אוחה הפסול במיעוט דהיינו שהזכיר בעל התשובה הנ"ל אבל חלדה בכהאי גונא הנ"ל דרק במיעוט היתה החלדה אבל בשעת שחיטת הרוב אפי' במיעוט לא הי' חלדה שהרי גם המיעוט מוגלה והסכין מוגלה בשעת שחיטת הרוב אי' בזה היינו בעי' דהחליד במיעוט סימונים בין בקנה בין בוושט אמנם בחלדה שהחליד במיעוט תחת רוב הסימון ואח"כ שחט כדרכו למוטלה בהא פשיטא דהוי כבילה כיון דבשעת שחיטת הרוב המיעוט הוא בחלדה ואי אפשר להלטרף חלדה להכשר שחיטה נהוי כמו דרסה לתשובה הנ"ל ודוק היטב. והן הן דברי הטור דמועיקרא כתב בשהי' במיעוט קמח האיבעי' להרמב"ם בוושט ואח"כ פי' הגלגל במיעוט האיבעי' [כנ"ל] דשחט מיעוט ראשון בחלדה ואח"כ שחט הרוב כדרכו ומייבעי' לן כיון דבגמר שחיטה לא הי' שום חלדה אמנם אח"כ גבי הגרמה דכתב דמועיקרא דכל שיש רובא בשחיטה כשר וס"ד דהי' בדרסה וחלדה כהאי גונא כשר קמח דדרסה וחלדה טרפה והיינו בחלדה ודאי' כהנ"ל דהחליד בשליש הראשון באופן שגם בגמר שחיטה אוחה המיעוט מוכסה שמייעוט אחרון שחט תחילה בחלדה ואח"כ למוטלה אי' בשעת דנפקא חיוחא הי' בלידוף חלדה דבמיעוט של חלדה הי' או מוכסה ג"כ וכן בשליש אמצעי היינו ששחט למוטלה שליש ואח"כ החליד מוחסם הסימונים ושחט שליש בחלדה אי' נפקא חיוחא בחלדה דהא בשעת שחיטת הרוב הי' חלדה וכן

סעיף טו. (טז) **עיקור** ביצר בנון שנעקר הקנה או הרושם מהלחי ומהבשר ונשמש אחד בהם או שניהם קודם גמר שחיטה אבל אם שחט אחד בעוף או דברו ואח"כ נשבת השני שחיטתו כשרה. נשבת אחד מרוב ואח"כ שחט את השני שחיטתו פסולה; הג"ח. והוא נוהגין להטריף כל עיקר בין במיעוט קמח בין במיעוט בתרא בין בקנה בין בוושט ודוקא לאחר שנשחט (י"ז) אבל בחייו כשר אלא שאין שחיטה מועלת בו ונפ"מ לענין חלב או בליש שלו שהם כשרים:

(טז) **עיקור** ביצר. בזה יש ג' פירושים. רש"י פי' עיקור דסכין פגומה [ומי"מ מורה דפסיקא בגרמה דקנהי כמזנה היינו פסוקה מועלה או ביד ואין זה להלכות שחיטה רק בסכין פגומה הוי כמו פסיקת הגרמה ובהי' יש לישב קושיה הר"ן על רש"י ודוק] ובה"ג פי' שנעקרו הסימנים ואין שחיטה מועלת וטרפה לא הוי. והרמב"ן פי' הביאו הר"ן לא שנעקרו קודם רק בשעת שחיטה והטעם שאין שחיטה מועילה לפי שמחמת עקירת הסימונים בשעת שחיטה אין השחיטה נעשית יפה והוי כבילה. ומובאר מדבריו דחולק על בה"ג בחרתו חרף דבעיקר הסימנים קודם הוי טרפה וא"ס שחט לא הוי כבילה דמועיקר בשחיטה ולכה"ג הוי כבילה אפי' נעקר קודם וקודם שחיטה אפי' טרפה לא הוי רק שאין שחיטה מועיל ולפי' לא הבנתי כלל דברי הש"ך (ס"ק כ"ג) שכח לדעת הרמב"ן דהחלב מותר כנעקרו קודם וכן מי"ש (ס"ק כ"ד) הוא תמוה מאור דלשיטת הרמב"ן לא משכחת דינו של הרב הלל ודוק ובהי' יש לתמוה לפי' הרמב"ן דהא עיקר מה שמדעו הח"מ לכה"ג דטרפה לא הוי מחמת דזה אינו ענין לשחיטה דגם מועיקרא כבר טרפה הוי ומחמת זה כתבו דעיקר הפסול מוחסם השחיטה והרמב"ן לישב זה כתב דבשעת שחיטה הוי כבילה אבל מי"מ קשה דהא בש"ס אמרו כל עינה שא"י הלכות שחיטה אכור לאכול משחיטתו. ולשיטת הרמב"ן אינו ענין לעינה רק דנעשה כבילה ודוק ול"ע:

(י"ז) **אבר** בחייו כשר. ע"י וכו' דהא בש"ס הכונה שהי' לו היתר בשחיטה פעם אחת קודם [עקירה] ואין הכונה דוקא אח"כ ודוק. אמנם לפע"ד נראה לי שבפשיטתה שלא הי' הכונה שם דיש היתר בשחיטה לבשר בהמה רק איסור אבר מן החי יש לו היתר דבשחיטה יסתלק איסור אבר מן החי הלכך גם עכשיו החירה תורה החלב ולא חיישין לאחיה הלכך הכא נמי בעיקר מי"מ בשחיטה יסתלק איסור אבר מן החי הלכך גם מועיקרא לא אסרה תורה ומוסד אבמה משאי' בליסור ויאל דכבר נאסר אוחה אבר מוסד אבמה שילה חין למחילה אי' אוחה אבר בליסורו של אבמה קא"י לעולם ולהי' יאל לו היתר לאיסור זה הלכך גם עכשיו החלב הבא מוחסם אכור וזה ברור לפע"ד ולק"מ. ובחנם נחמקו האחרונים בזה וזהו י"ל ג"כ בחלב הבא מוכ"פ ובהמה דעלמא שמשחך הע"י לעיל (ס"י י"ד) ולפי הנ"ל תליא בתך דליפירשי' דהטעם דהוי כשהי' בשחיטה אי' הוי כחלב תליא חלב לשחיטה הנהי' ג בהמה המוקשה דהוי חלי' שחוט לגמרי וחלי' אינו שחוט כלל אי' בחי' אינה טרפה כלל רק שאי' לשחטו אי' כיון דליסור אבמה

חינה אם לא שחט רק רוב בלבד אבל אם השלים השמיטה פסול אפי' אחר הרוב ובע"כ דליכא למיד הכי וע"כ הא"ך כחב רש"י גבי בע"י דהתלוד במיעוט סימוני דה"ה בהגרמה דלמא קיימיל כרבנן. וקשה א"כ אם שחט רוב סימוני נמי פסולה דהא לרבנן לא מהני רוב דמוקמינן משנה דרובו כל אחד כמוהו כריב"ז ודוק בש"ס שם ותרצה שא"ן מוקוס כלל לדברי רש"י בזה אבל מ"מ כבר כתב הרב בשם מהר"ו דהמנהג להחמיר גם בזה אבל אינו יודע ליטב המנהג עפ"י סוגיית הש"ס:

סעיף יג. (יד) הגרים בקנה בתחלת שלישי ושחט ב' שלישים כשרה שחט שלישי והגרים שלישי וחזר ושחט שלישי האחרון כשרה. הגרים שלישי ושחט שלישי וחזר והגרים שלישי האחרון הרי זה פסולה (טו) ואם דרם או התלוד בין בשלישי ראשון בין בשלישי אמצעי הר"ז פסולה:

סעיף יד. כל א"ו החלוקים כשהוא ודאי שא"א נגע בוושט א"א בקנה לצד מעלה אבל בוושט אפי"ו שחט בו כ"ש שהוא הו"ן למקום שהיטה בין לצד מעלה בין לצד מטה וכן בקנה לצד מטה קודם גמר הכשר שהיטה אע"פ שבגמר כ"ש השעך במקום שהיטה היו פסולה מפני שנקיבת מקומות ה"ו במשהו (והמנהג להטריף מ"מ וא"ן לשמות):

(יד) הגרים וכו' ושחט ב' שלישים. זהו דעת המחבר לפת"ש גבי' אבל לדין לפת"ש הרב בהג"ה אפי' במיעוט קמא פסלה הגרמה. אמונס לא נחבר טעמו של הרב אי מוסס דחיישינן לנקיבת הוושט כמו בשה"י ולפ"ז בחפס הקנה בידו לבדו כשר אי עפ"י ש"ס הב"י בשם הרשב"א דחיישינן ללישנא קמא בש"ס הג"ל דהמחלוקת היא בשחט שני שלישים והגרים שלישי א"כ בזה הלכתא כריב"ז וכשרה אבל אם הגרים שלישי ושחט שני שלישים לכ"ע טרפה להך לישנא דלא דמי לחלי קנה פגום דהתם מוקוס שמיטה כדומחלק התם. ולפ"ז אפי' שחט קנה לבדו פסולה:

איברא דברי הרשב"א ל"ע לפענ"ד דהא רש"י פ"י התם דזהו הכל בפלוגתא דריב"ז ורבנן אבל לרשב"א דפליג על חרווייהו פשיטא דכשר דהא ר"ה גופא בחד הכי דאפי' הגרים שלישי גם לבסוף כשר ע"י"ש. א"כ כיון דקיימיל הלכתא כרשב"א דכל עדות הלכתא הוא כמו שפירש"י וכדמובח בש"ס א"כ אפי' לליק בכה"י גונא כשר. אמונס הרב מהרש"א תמה באמת על פירש"י דמאי ענין רשב"א לזה הא איבו לא מוכסיר רק משיפוי כובע ולמטה דס"ל דלמעלה מטבעת הגדולה הוי מוקוס שמיטה אבל לא שחלוק בדין זה. וכן נראה מדברי החו"ס שלא זכרו רק דר"ה דלעיל לרב אפי' קאמר ולמטה משמ"י דרב אמר:

אבל לפע"ד דברי רש"י כנונים דהא לעיל מניח קאמר מוגרמת דרבנן כשרה לריב"ז ומוגרמת בריב"ז כשרה לרשב"א ופריך פשיטא ומשני מזה דחיותא רשב"א אדרבנן קאי ופריך והאיג ומשני מואי העיד דל"י מיבעי ל"י. ע"כ מובאר הוא דס"ד רשב"א נמי בגוף מלמא דרבנן בטבעת הגדולה גופא מיירי ולא מוכסיר כלל למעלה רק דדיוק מדקתני העיד עלי' דעל ריב"ז נמי פליג. והשתא חינה ללישנא בתרא דאפי' הגרים שלישי ושחט שני שלישים מוכסיר ריב"ז א"כ לשיטתו אינה פסולה רק ברוב בהגרמה א"כ למיד דהליא היכא (נפקא) [ונפקא] חיותא א"כ אי לא נפקא חיותא לכ"ע טרפה א"כ בהכרח דרשב"א דפליג גם על ריב"ז בהכרח דסובר דלמעלה מטבעת הוי מוקוס שמיטה דא"כ הא"ך מוכסיר איבו כיון דנפקא חיותא בהגרמה דזהו יסוד מוסד לאותו מ"ד דככה"י גונא א"א שוכסיר וכן להיפוך למיד דהליא בריב"ז בשמיטה וכיון דליכא רובא בשמיטה ומ"מ מוכסיר רשב"א ש"מ דפליג

דהוי מוקוס שמיטה אבל לליק דחליא בהגרים שלישי ושחט שני שלישים ובהא לכ"ע פסול. א"כ מומילא לא מוכח מרשב"א דסובר דהוי מוקוס שמיטה רק דפליג על חרווייהו דאפי' הגרים שלישי קמא כיון דליכא רובא בשמיטה ונפקא חיותא בשמיטה כשר והוי כמו חלי קנה פגום ושפיר קאמר העיד סתם דקאי על חרווייהו ואדרבא אחי שפיר דנקט מוגרמת דל"י ל"ג לא הוי מוגרמת כלל לרשב"א. ול"ל באמת להך לישנא בלמה רשב"א פליג בגוף דין זה דנחלקו ריב"ז ורבנן ולא דהוי מוקוס שמיטה א"כ כיון דהלכה כרשב"א מומילא כשר. ועוד דהא א"ן קיימיל דרשב"א פליג דהוי מוקוס שמיטה דמסקינו הלכתא כרשב"א דקאי ר"ג כוונתו והיינו דאכשר משיפוי כובע וע"כ כליב כג"ל א"כ ינוה מוקוס יש להחמיר כליק בהגרים שלישי ושחט שני שלישים. ואמת כי מדברי רש"י נראה דגם ללישנא בתרא לא קאי רק במחלוקת ריב"ז ורבנן אבל רשב"א פליג אפי' בזה דמטריף ריב"ז והיינו דנחלקו אח"כ דודאי לריב"ז בעינן חרווייהו רובא וחיותא בשמיטה והיינו דקאמר הגרים שלישי ושחט שני שלישים בזה פליג ריב"ז דכשר (דליכא) [דליכא] רובא בשמיטה וחיותא בשמיטה וכן פירש"י התם בהגרמה דמעיקרא לא מוטריף להכשר שמיטה [ולפי הג"ל ז"ל דמשוכ רבנן נקט לה כך דפליג אפי' בזה ור"ן] רק רשב"א פליג דאפי' בזה כשר ומחלקו ר"ה ור"י לדעתו דמק סבר בחיותא בשמיטה בזה פליג רשב"א אף ללא. הוי רובא בשמיטה כשר אבל ברובא בשמיטה בלי חיותא מודה דפסול ומ"ס להיפוך אבל לריב"ז לכ"ע בעינן חרווייהו אפי' לליב ע"ש היטב ברש"י ובהא באמת קשה דא"כ הך דאמרינן לעיל דרשב"א מוכסיר משיפוי כובע לא קאי להך דמי לישנא כלל. ול"ל דסובר רש"י דודאי בל"ה יש להבין דלפיל אמר מעיקרא דהלכתא משיפוי כובע ומייתי דר"ג אכשר משיפוי כובע וקאמר א"ן שמעתא ידענא דאמר ריב"ז משיפוי כובע כשר ומייתי עוד הא דאמר ריב"ז מוגרמת דרבנן כשרה וכו' והדר מסיק דהלכתא כרשב"א דקאי ר"ג כוונתו יש להבין הא כבר אמר הלכתא משיפוי כובע כשר ועוד כיון דכבר אמר ריב"ז משיפוי כובע כשר למה חזר ואמר מוגרמת דרבנן כשרה דכן הוא דא"כ משיפוי כובע הא"ך כשר ומוזה דייק רש"י דודאי אף דרשב"א בל"ה סובר משיפוי כובע כשר מ"מ לא ידענו בגוף בהגרמה שנחלקו ריב"ז ורבנן במקום. דגם לשיטתו הוי הגרמה מזה דן בו. וע"ז קאמר דמדנקט מילתי' על פלוגתא דריב"ז ורבנן מובאר דגם בזה פליג על חרווייהו דמה (דלדידהו) פסולה כשר לשיטתו ועל חרווייהו פליג כדדייק בש"ס וע"ז קאמר דהלכתא כרשב"א בזה כיון דר"ג קאי כוונתו בזה דשיפוי כובע ש"מ דהלכה כמותו: **ובהכי** יחא דקאמר ר"ג א"א שמעתתא ידענא ולא קאמר בפשיטות הלכה כרשב"א וע"כ מוסס דבאמת לא נחבר זה בדברי רשב"א ד"ל בגוף הגרמה גופא פליג ולא בזה דשיפוי כובע כשר ולכך קאמר דכן שמוע בקבלה דשיפוי כובע כשר לרשב"א והכי עוד מאמר ריב"ז דגם בגוף בהגרמה פליג על חרווייהו ודוק היטב אמונס אפי' אי נימא דלא כרש"י בזה ורשב"א בשיפוי כובע פליג מ"מ ללישנא קמא ע"כ אי אפשר לומר כן א"כ מומילא אין לחוש בהגרים שלישי ושחט שני שלישים כג"ל ול"ע בזה:

ובל"א יש ליטב קושיא מהרש"א הג"ל דהמשינן ברש"י במשנה השוחט מוחך הטבעת יראה דחתי' קאמר רשב"א חדא בך דהשוו שניהם דלמעלה מטבעת הוי הגרמה מוכסיר איבו ושם לא נזכר העיד רק רשב"א מוכסיר והוא מן התוספתא ריש חולין והעיד רשב"א היא בגוף מחלוקת ריב"ז ורבנן לפי הג"ל לישנא בהגרים שלישי או להיפוך פליג איבו דכשר בכ"ה"י גינא אפי' למעלה מן הטבעת משיפוי כובע. ובהו מיושב קושיא מהרש"א הא דקאמר והלכתא כרשב"א דקאי ר"ג כוונתו וקשה הא בל"ה כל עדות הלכתא הוא כמו שפירש"י ולפי הג"ל יחא דבזה דמוכסיר למעלה מטבעת לא נזכר העיד כלל רק דמוכסיר כמו שזכר רש"י במשנה רק העיד גאמר בהגרמה גופא באיזה אופן

וא' ובאמת לדינא דבריו נכונים אבל מ"מ בודאי אפי' כל שהוא טרפה בשעת שחיטה כמו שפסקו כל הלכות שחיטה במישור קמח ובמרח' בין בקנה בין בנושט והיינו מחשש נקיבת הנושט וה"ה בזה כל שניקב הנושט בעיקר כל שהוא עלפה הלכך היינו בן ואתו אין בקיאין בבדיקה וכ"כ הש"ך (ס"ק כ"ג) והזק :

סעיף י' **שחט** אחר מהסימנים ונמצא השני שטומ ואין ידוע אם קודם

שהישה נישט או אחר שחיטה הר"ן ו' פסולת [י"ג] (ואפי' זק העוף מיד ולא אמרי' ה' חמת זריקה או פרכוס קצת מיהו השומט נאמן לומר שלם הי' שמוט בשעת שחיטה)

[י"ג] **שחט** אחר מהסימנים וכי' החוס' (פדק הי"ט נד.) הקשו על זה למה לא מהני בדיקה ע"י הקפה

בהמה אחרת שישמוט בהמה אחרת הוושט וישמוט הקנה ויראה אם דומות זו לזה, ומתוך כך בקשו החו' לומר דלא מהני הקפה בבמה אחרת ולפי' לדין דלא מהני הקפת רק בבמה אחרת קשה, ולפי' אין כאן מקום לומר רק דלא מהני הקפה רק להחמיר אבל לא להקל ע"י הקפה, ולפי' בחפס הסימנים פשיטא דלא מהני הקפה דהוא להקל וקשה על הפוסקים דאפי' בזה מהני כמבואר בטור וכ"י שאחר זה, אבל באמת חממני על החוס' והרא"ש בזה דהא פשיטא דלק"מ דע"כ לא אמרי'ן בש"ס הקפה רק בלוחו סימן שנשחט נשמוט לא מדמין סימן אחר שנשחט וגשמוט אם דומין זה לזה אבל בסי' שלא נשמוט כלל רק הסי' השני נשמוט ואורחו הסימן הי' שלם פשיטא דלא מהני הקפה דהא אורחו הסי' הי' שלם ואפי' יאה השני שמוט החתך בסי' השלם דומה ומש' לשאר בהמה שני הסימנים שלימים וזה ברור, וכ"כ לפמ"ח ט"ן דהקפה היא דבשחיטה החתך אינו ישר כמו בשלימה אי"כ פשיטא דלא שייך רק בנשחט הסי' השמוט ולא בנשחט וושט וגרגרת נשמוט, וביותר אני חמה שהחוס' בטלמס הקשו מקודם להקיף בנשחט וושט לראות בהמה, ומרלו דודאי לא ירמה שהוושט הי' לו חיות אי"כ וזה מה שהקשו אח"כ ובאמת, ל"ל דהוי ס"ל דג' חילוקים יש דבהמה חלה נשמוטו סימני' כלל מאלדים יותר ובנשחט אחד אינו מאלדים כ"כ אפי' בשלם ובאין להחיות כלל כגון שנשחט השמוט אינו מאלדים כלל עיי"ש, ולא ידעתי מי הגיד להם נביאות זה, ובש"ס לא שמענו רק בסי' הנשחט שנשמוט כ"ל וזה ברור ועי' בסמוך :

לדמות שחיטה ראשונה שנשחטה ג"כ כי לזו אבל לא מהני שנשמוט עכשיו בלוחו סי' ששמוט כי כיון שידע שהוא שמוט וישמוט בו יוכל לכוון לשמוט ביושר או בהיפוך כיון שהשמוט לפניו ודוק, ולפי' מ"ש הש"ך (ס"ק ו') דהיה להיפוך מהני שיביא בהמה אחרת ויקרענה ואח"כ ישמוט ולשיטת הר"ן לא מהני זה כמו דלא מהני בלוחו סי' השמוט כ"ל, ויש להחמיר בזה כסרי', גם מ"ש הש"ך (ס"ק הל"ג) בשם החו' פרק הי"ט הוא המנה דלהיפוך מוכח בחוס' דאפי' בלוחו בהמה מהני בדיקה ולא כחבו רק בנשחט וושט וגשמוט בגרסת בזה לא מהני בדיקה דהושט סי' בו חיות אפי' היה הגרגרת שמוטה קודם) אבל בשמוטה שנשחטה מוכח בהדיא דמהני בדיקה בלוחו בהמה ומודברי הרא"ש באמת מוכח בן לדעת בה"ג טיי"ש, והנה המהב' כתב ששחיט ועיקור אח"כ, גבול' דיש בינו, לפעמים כמה שנעקר הסי' אח"כ ג"כ ולכך גם הגני' ועקור, ולפי' לר"ך לעקור מיד הרגבונה ודוק :

סעיף י"ט **ישחט** העוף כדרכו בהכשר ולאחר גמר שחיטה מלא עובט מהגרגרת שלם על הסנין כשר (ויש מעריפין בזה, כה) וכן עיקר ואין לשנות) :

(כה) **ויש** מעריפין, ע"י ע"ז (ס"ק ט"ו) מה שהביא על הכ"ח ובאמת כבר כתבתי לעיל דראוי לחוש לעיקור אפי' כל שהוא בשעת שחיטה מחשש נקיבת הוושט דודאי אף שאין עיקר פוסל רק בריוח מ"מ היינו לשמוט אח"כ שחיטה הגונה אבל בניקב הוושט קודם בשעת העיקור פשיטא דטרפה הלכך יש להטריף גם כאן אפי' במישוט, גם בשאר דברים שהקיל הע"ז יש להחמיר כמ"ש הש"ך (ס"ק ל"א) :

סימן כה

סעיף א **השוחרט** צריך שיבדוק בסמנים אחר שחיטה אם נשחטו

רובן או שיראה [ה] בשעת שחיטה שהם שחוטין רובן ואם לא ראה שרובן שחוטין אמר (ונכחו לבדוק בדרך זה שחוקף הגודל על שמו כובע ומחך הרחק יפלטו הסימנים לחי' ואז יוכל לראות אם נשחטו רובן גם אם עבד שמוטה כי אם לא יכנסו הסימנים לפני' לאחר שהסיר אלכעו הוי שמיטה וטרפה, מיהו ל"ל לבדוק אחר שמוטה (ב) דסמכין ארובת' כמו בשאר עריפות) **ויש מי שאומר שצריך לראות שהם שחוטין במקום שחיטה בלא הגרמה** (ויש לבדוק אחר זה קודם שזרוק עוף מידו אבל אם לא בדקו חמילה בודק אח"כ ולא מישיק שמא ע"י הפרכוס נמרח החתך)

(ה) **ואין** שיראה, ע"י ע"ז מה שנתקשה בלשון הטור ובאמת דבריו פשוטים דמתעין נכשו' הרא"ש (כלל כ' סי' י"ג) שהשאל אם כתב באמת בשם הר"ר יונה והני העזרי להיפוך, אנוס הדבר פשוט דהלא בהך דהס ס"ל דלר"ך לבדוק אחר שמוטה ג"כ, ולפי' אפי' ראה בשעת שחיטה שנשמוט הרוב אינו מועיל רק שיבדוק אח"כ על שמוטה אי"כ להרא"ש אם ראה בשעת שחיטה מועיל ואין לר"ך יותר משאי"כ אם לא ראה מיד רק בודק אח"כ כמ"ש הרב בהגיה אי"כ ממילא הוא בודק שמוטה ג"כ כמ"ש בר"מ בשם שהיט' אשכנזים, ולזה הטור דכתב מקודם דא"ל לבדוק שמוטה כתב דני"מ בזה דאם ראה בשעת שחיטה בודק אין לר"ך יותר משאי"כ בבודק אחר שהיט' אין ל"מ דממילא הוא בודק שמוטה ג"כ שחם אינו הוצ' בודאי שמוטה

סעיף י"ח **נמצא** הסימן השחוט שמוט אם כשחט הרפס הסימנים בידו

או עור בית השחיטה מאחריו ונדרח הסי' חמת העור הר"י זו פסולה ואם לאי כוונת ע"י בדיקה שיביא בה"ה וישחוט הסימן [כ] ואח"כ יעקרנו אם דומות שהי' השחימות וזו ל"ו כשרה ואם השני' מאדמת יותר פסולתו הראשונה ועכשיו אין אנו בקיאין בבדיקה זו הר"ב בה"ל גונא אמור :

(כ) **שיביא** בהמה וישחוט הפי' ואח"כ יעקרנו. הנה מדברי החוס' משמע הנדון דעיקר הבדיקה

היא שזה מאלדים יותר וכן מבואר ברא"ש, ומעט זה כתב הרא"ש דאין לבדוק בלוחו בהמה כי לשעת בה"ג גם החי' השמוט יש לו חיות (ובאמת אין זה מובנה) אנוס הר"ן נתן טעם שהמתך ישר יותר בלא נשמוט הפשמוט. ולפי' הי' מקום לבדוק אפי' בלוחו בהמה ונ"מ כמה הר"ן דבדוק ע"י שיביא בהמה אחרת ול"ל דלא מהני בדיקה זו ר"ן שחמיה בהמה חת בלי קום כונה רק כשהם שחיטה קליטו שמוט ואז נוכל

סימן כו

סוף א. ניקב הושט בשעת שחיטה כנגד מקום ששחט כבר (ה) טרפה .

(ה) **כנגד** המקום ששחט. הש"ך והט"ו הכנימו לדעת מהרש"ל דאם נשחט רוב הסי' וכ"ש כולן טוב אין טריפות פוסל באותו סי' אף דלמטה בריאה פוסל טריפות אפי' שחט כל הקנה מ"מ בקנה בעלמו אין טריפות פוסל אחר שחיטה רובו וכן בושט. והב"ח הגיה זה בל"ט ובאמת יש לנהגור בזה למיד בשחט קנה וניקבה הריאה טרפה אלמא דכל שלא נשחט הכל כראוי כל הטריות פוסל וחשבינן כיון קודם שחיטה אי"כ למה לא יפסל בקנה עלמו כמו קודם שחיטה. ואין סברא לומר דבקנה אין שום חיות ובריאה יש חיות דנראה ללכ"ט מי' ראה תלויין בקנה רק דפליגי דלא אמרינן מנחא דניקולא כל שלא נשחט הרוב שנים הכשר שחיטה ועוד דלי' ינקי מהדדי גם הקנה הולא מן הריאה יונק. ויש ראי' לדעה הב"ח מהא דהשמיט הרי"ף הך דר' זירא אמר שמואל בבושט בסכין מלוונת דס"ל כיון דקיי"ל דלריבב דדיקה אביבא ואעופרא ואחלהא רוחא, ש"מ דלא אמרינן מירווח רוח, ויש להבין לפמ"ש החו"ס דהא דפריך והא איכא היינו משום דבניקב הושט כנגד מקום ששחט טרפה, מבוואר דשריפת הלדנין הם אחר מוחין הסידור אי"כ לפ"ו בקנה אין משש זה קודם שחיטה הרוב גם שריפה לא איכפת לן כמו חלי קנה פגום ולאחר רוב הרי שחיטה הרוב קודם לשריפת הרוב ושוב אין שריפת הרוב פוסל בקנה עלמו כסברת מהרש"ל וש"ך וע"ו, והשחא נהי דבש"ס ל"ק דלא משגי דמירי' ששחט קנה לבדו בסכין מלוונת ושחט וזכ"ט בסכין אחר או קירר זה הסכין ולא שיה שיעור שהי' דמשמע ל"י (דגם) ל"בן סכין ושחט דכל השחיטה היחה בסכין מלוונן אבל מ"מ על הרי"ף קשה דע"פ הי' לו להוכיח דיו של ר' זירא דחידוד קודם לליבון וז"מ בשחט קנה לבדו דלא איכפת לן משום לדנין כנ"ל, ולשיטה הב"ח ניחא דמ"מ אחר שחיפת הרוב נגזר שריפת הרוב וכיון דסובר הרי"ף כאן דלפי' שחט קנה וניקבה ריאה טרפה אי"כ ה"ה נטרף גוף הסי' כסברת הב"ח, אי"כ ליחא לדיו של שמואל לגמרי דזוק (ואי קשיא למה לא הזכיר בעוף י"ל בפשיטות דסובר דהא דחידוד קודם הוא דוקא בבהמה דסימנים קשין ונחתינן מהר קודם שריפת הסכין אבל בעוף רכין הם ויש לחוש שבא נפסס אחת שריפה ושהיטה או קודם כמו שחלקו לעיל גבי גמי אבל הג"ל קשה) ובאמת לפת"ש לעיל (סי' ט) טעם אחר להשמיט הרי"ף יש לדמות זה, אבל מ"מ יש להחמיר בדעת הב"ח וכן הסכימו האחרונים ועי' בסוף:

סוף ב. **שד"ח** הקנה וניקבה הריאה (ב) קודם ששחט הושט או ששחט הושט וניקבו בני מעיים קודם ששחט הקנה טרפה.

[ב] **וניקבה** הריאה, בעור הביא בזה יש מכשירין והיא דעת רש"י ובעל השיעור עפ"י פירושם בש"ס, והנה בכורה המחלוקת אין להאריך כי היא מבוואר שם בחו"ס אבל באמת פשט הסוגי' מורה כפירש"י דלפי' החו"ס דהא דקאמר ר"ז לר' קאמר היינו הך דקאמר לעיל מה לי קנה מה לי בני מעיים, והוא תמוה דהא רבא קאמר חדא להכשיר בקנה וחדא להעריך בבני מעיים אי"כ ר' זירא דסובר באמת יש טריפות לחלי חיות לחה

שמוטה היא ולא חוזר הינו שמוטה גם אם בודק בהפסח הקנה בידו ג"כ רואה שמוטה ממילא, והנה הב"י הביא חשו' הרא"ש הג"ל וכתב עליו וכ"כ בא"ח וכו' עי"ש, ודבריו מנוגגמין כי דברי הא"ח הם היפוך דברי הרא"ש והטור דאם ראה בשעת שחיטה טוב אין לריך יותר :

[ב] **מיהו** א"צ לבדוק אחר שמוטה, נראה דכוננו ג"כ שהם לא בדק באופן הג"ל רק שראה בשעת שחיטה או אי"ל לבדוק אח"כ בפני"ט על שמיטה, והנה לענין הדין כתב הש"ך דיש להומר כבה"ג לכתחילה, ובכר"פ כתב דחליא דלבה"ג דעיקר חלב כשר לריך בדיקה אבל לרש"י דטרפה אי"ל בדיקה, ודבריו תמוהין, ונראה דמדינא לריך בדיקה לכתחילה דהא בש"ס מוכח להדיא דהא דקאמר הכ"ח לריך שיבדוק לא חליא כלל בדריה בהמה בחי' [וכו'] רק אח"כ דקאמר לא בדק מאי הביא מילהא דריה, ובאמת שניר"ף העתיק מילהא דריה מיד אמילתא דבדיקה לכתחילה אבל בש"ס אינו כן. והיינו דודאי אפי' בלי סברת ר"ה אפי' בכל טריפות הי' מסראוי לבדוק לכתחילה וכ"ש טריפות הריאה רק הפעם דלא בדקינן לכתחילה משום דאחמול אלכנו מחלבה, וזהו בעריפות קודם שחיטה אבל בעריפות הנעשה בשעת שחיטה כגון בלא שרט הרוב או שנעקרו הסימנים בשעת שחיטה דנגררת עיבדי לאישמחטי בשעת שחיטה, אי"כ מה בכך דהחלב הי' מותר קודם דלא היה טרפה כלל רק עכשיו בשעת שחיטה חישינן דנטרפה, ומעתה לא קשיא מה שהקשו הא בהמה בחי' לאו בצוקת שנעקרו סימנים קיימא דע"כ לא בעינן להך רק להכיר דיעבד משום חוקת איסור ולא לבדוק לכתחילה דהא מעיקרא לא זכרו כלל הך דריה והיינו כיון דהטריפות נעשה בשעת שחיטה לא איכפת לן בהה שחלבו הי' מותר קודם, וכן נראה מדברי החו"ס שם שכתבו למיד הסורה באכילה משום דרוב שחטינן כראוי ומדאורייתא שרי' לא החמירו שתהא נכילה, והיינו דקשיא לכו מה זה שחברו חוקת איסור אמרינן חוקת טומאה לא אמרינן דהא כיון דהכור בהכרח היא עמא דלי אפשר לזה בלא זה והוי תרתי דסתרי, ע"ז כתבו דכיון דהוי דרבנן לא החמירו לטמאה כנכילה, עכ"פ מבוואר דגם בזה יש רוב דנשחט כראוי ומ"מ לאסור אפי' דיעבד אי"כ כ"ש שמוטה דאמרי' בש"ס דנגררת עיבדי לאישחמטי דעכ"פ יש להלריך לבדוק לכתחילה, ומ"מ בדברי החו"ס ל"ע דמשמע דאיסור זה אינו רק מדרבנן, ולא כן משמע מכל הפוסקים, ונראה שלא כתבו זה רק למיד טרפה דס"ל הכי ולא למיד טמאה כנכלה מדאורייתא בהמה טמאה וע"ש, אבל עכ"פ לכתחילה ודאי יש להחמיר כבה"ג כמו שביארנו, והנה הש"ך כתב דהר"ן לא נחלק רק דיעבדי, ולא כן הוא דליין על מעיקרא לריך שיבדוק והביא בנ"ס בה"ג דלריך לבדוק עיקר וכזה דלא הודו לו ואח"כ הביא הדין בלא בדק מואי ואי כהש"ך הי' לו להוכיח דעת בה"ג כפי"א בלא בדק דבהא דוקא נחלקו על בה"ג ולא מעיקרא :

(ג) **קודם** שירוק העוף, עי' ט"ו (סי' ג') ובאמת כונת הרב פשוט דנראה מדברי מהרי"ק נופא דלכתחילה יש להחמיר עפי' בזה מדיעבד דאחר שביא ראי' מהך דרבא בדק גירא לר' יונה כתב דמוכח דלפי' אח"כ מופיל בדיקה וכ"ש דיעבדי, ומה הכי ע"מ לחוש לכתחילה לדעת א"ז והיינו מחשש דנחרחב החפך רק הוחיל והוא משא רחוקה דיעבדי כשר הגם שיש לדחות ראיית מהרי"ק לענין לכתחילה דהאם דלא אפשר בלא"ה הוי כדיעבדי מדע דהא לכתחילה בעינן הולכה והובאה כדאיתא בחוספתא וע"כ דכיון דלא אפשר הוי כדיעבדי והיה לענין זה. ועי' ש"ך (סי' ד') ופרי"ח השיג עליו ע"ש ולענין הדין ודאי לכתחילה יש להחמיר וכדיעבד כשר :